

ГЛАС

ЛИСТ РЕПУБЛИЧКОГ
ФОНДА ЗА ПЕНЗИЈСКО
И ИНВАЛИДСКО
ОСИГУРАЊЕ

ОСИГУРАНИКА

ТЕМА БРОЈА: Поред даљег повећања ефикасности, Фонд ПИО се у 2013. години усмерава ка квалитету, каже Зоран Јосиповић, заменик директора РФ ПИО

ГОВОРНИ АУТОМАТ
0-24h: 0700/017-017
по цени локалног
позива
или: 011/30-60-680

ГОДИНА КВАЛИТЕТА И АЖУРНОСТИ

ИЗДАВАЧ: Републички
фонд за пензијско
и инвалидско осигурање

ДИРЕКТОР:
Драгана Калиновић

**ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ
УРЕДНИК:**
Милена Јовановић

РЕДАКЦИЈА:
Булевар уметности бр. 10,
11070 Београд,
e-mail: glasosiguranika@pio.rs

СЕКРЕТАРИЈАТ:
011/2017-437
факс: 2017-437

**РЕДАКЦИЈА ЗА
ВОЈВОДИНУ:**
Житни трг бр. 3,
21000 Нови Сад
021/487-7754,
021/487-7789,
факс: 021/6624-359,
e-mail:
miroslav.mekterovic@piovoj.rs

ШТАМПА:
Штампарија
Службени гласник

ОГЛАШАВАЊЕ:
011/2017-437

Рукописи и фотографије
се не враћају.

Електронско издање:
www.pio.rs/glasosiguranika

У СРБИЈИ ОПАДА ИНТЕРЕСОВАЊЕ ЗА ДОБРОВОЉНА ДАВАЊА

Човекољубље, шта то беше

Има ли данас у Србији човекољубља и могу ли се појавити људи попут Николе Спасића, Луке Ђеловића Требињца, Илије Милосављевића Коларца или Марије Трандафил, који су цело своје богатство оставили српском народу, омладини и студентима? Истраживање Балканског фонда за локалне иницијативе (BCIF) и агенције Ипсос стратегијског маркетинга показало је да и грађани и компаније сматрају да је стање у овој области незадовољавајуће. Разлог за недостатак јавно изражене филантропије (човекољубља) они виде у сиромаштву грађана, апатији, а нарочито у неповерењу према онима који прикупљају новац, односно према покретачима акција.

Компаније наглашавају да је потребна већа подршка државе оваквим иницијативама. Захтевају отварање канцеларије за сарадњу у области филантропије, као и увођење пореских олакшица које би стимулисале давања од стране компанија. Велики број испитаних грађана – 72 одсто, сматра да у друштву не постоји довољно давања за опште добро, док чак 90 процената мисли да се филантропија премало подстиче.

Грађани Србије на филантропију углавном гледају као на хуманитарну помоћ и подршку сиромашнима и болеснима, а не као на дугорочно улагање у до-

бробит заједнице. С друге стране, компаније имају потпуно другачију идеју о суштини филантропије и већи значај придају улагањима у друге области.

Мотиви за добротина дава-

Помоћ болеснима и цркви

Грађани подржавају сиромашне, болесне и особе са инвалидитетом, док је много мање оних који би дали за образовне институције, еколошке и културне организације. Истраживање показује да само девет одсто грађана сматра да наука треба да буде међу приоритетним областима за филантропску подршку, а највише би подржало цркву (48 одсто), појединачне иницијативе (46 одсто) и медије (44 одсто).

ња су скоро увек емотивни, након извештаја у медијима о болесној деци, сиромашнима и слично. Истовремено, грађани не знају много о постојању организација цивилног друштва и фондација. Познато им је оно што се најчешће помиње у медијима, попут фондације „Ана и Владе Дивац“, акција набавки

инкубатора за бебе, и ту се готово завршавају сазнања из ове области.

Када је реч о неповерењу према издавању за намене оваквог типа, најчешће се као негативан пример истиче фондација „Катарина Ребрача“, а од отварања тог случаја повећан је број грађана који не би дали новац фондацијама пошто сматрају да се он злоупотребљава. За поверење грађана потребна је транспарентност фондова и њихових трошкова, као и могућност да свакоме буде доступно да види како је потрошен поклоњени новац.

Више од половине анкетираних сматра да „обични“ људи могу својим давањима да помогну друштву, што је позитивни став него пре две године, а 41 одсто грађана је већ учествовало у некој од хуманитарних акција, што је благи пад у односу на 2009. годину, али ипак представља континуитет.

Заједничка оцена истраживача је да у Србији постоји потенцијал за развој филантропије, али да грађане, као и компаније, треба покренути и стимулисати за укључивање у активности за опште добро. Медији су „кључни играчи“ у подизању поверења у акције добровољног давања, али им се замера што такве акције не испрате до краја.

Љ. Миленковић

ФОНД ПИО – ПОВЕЋАЊЕ ЕФИКАСНОСТИ НИЈЕ ЈЕДИНИ ЦИЉ У ОВОЈ ГОДИНИ

Уз ажурност и квалитет

У прошлој години смо настојали да што више подигнемо ефикасност у доношењу решења и постигли смо ажурност од 94 одсто, од чега је чак 85 процената решено у законском року од два месеца. Ове године имамо наставак тих активности док не достигнемо ажурност од 90 одсто решења у законском року, што је највиша реална могућност јер на преосталих 10 процената Фонд не може да утиче. Због тога се сада усмеравамо ка квалитету – решења морају бити квалитетна, прецизна и јасна свима који остварују неко право добијањем тих решења – рекао је Зоран Јосиповић, заменик директора Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање.

Истовремено се ради на томе да и однос са странкама буде што квалитетнији.

– Један од циљева јесте и да подигнемо ниво односа са странкама, мада су наши запослени већ прошли адекватну обуку за успешан рад са клијентима. Иако у филијале Фонда свакодневно долази огро-

Зоран Јосиповић

ман број људи, у разним расположењима, то не оправдава наше евентуално непримерно понашање – казао је Јосиповић и нагласио да ће и убудуће примарни циљ свих запослених бити усмеравање на основну делатност Фонда.

– Наш главни циљ је увек усмерен на основни посао – остваривање права корисника и осигураника, јер су то углавном основна, егзистенцијална права која битно утичу на квалитет нечијег живота – истакао је Јосиповић.

Најављујући једнократну исплату пензија за пољопривреднике, заменик директора Фонда ПИО је нагласио да је то добар гест према пољопривредницима који ће истовремено донети и велике уштеде. Како је рекао, за укупан систем исплате биће рационалније и економичније да се штампа један, а не два чека као до сада, а и самим корисницима више одговара да добију одједном укупан износ па да га распореде према обавезама за тај месец.

М. Јовановић

И ПОСЛОДАВЦИ И ОСИГУРАНИЦИ КОРИСТЕ СЕРВИСЕ ФОНДА ПИО

Најбрже до тачних података

Укључујући се у пројекат е-вернмент (примена информационо-технолошких технологија у државној управи и локалној самоуправи) Фонд ПИО је још 2010. године увео два сервиса за проверу по-

датака преко интернета. Наиме, сервис за послодавце омогућава да се преко портала РФ ПИО (www.pio.rs) провери исправност и изврши прелиминарна контрола података из М-4

и М-4К фајлова, који се односе на зараде запослених и доприносе за пензијско и инвалидско осигурање, док сервис за осигуранике омогућава да се уз издасти пин код (приступну шифру)

стекне увид у личне податке из матичне евиденције Фонда (све најважније чињенице у вези са радним стажом и плаћањем доприноса).

Од априла 2010. године до сада око 15.000 послодаваца проверило је исправност својих М-4К фајлова. Од јуна 2010. до данас укупно је издато 31.837 пин кодова, с тим што је највише приступних шифри издато у Београду (13.553) и у Новом Саду (2.595). У панчевачкој филијали Фонда ПИО 1.528 грађана добило је пин код, у Нишу 1.340, у Зрењанину 1.038, у Крагујевцу 835, у Смедереву 747 осигураника итд.

Да би добили приступну шифру осигураници подносе лични захтев на шалтеру филијале или службе филијале Фонда ПИО, а након спроведене идентификације издаје се пин код. Осим личног захтева омогућено је још и преузимање преко опуномоћеног лица, а на основу овереног овлашћења.

Ј. Оцић

ЦЕНТРАЛНИ РЕГИСТАР УСКОРО ПОЧИЊЕ СА РАДОМ

Електронски образац јединствене пријаве

До почетка рада Централног регистра треба да се изврши коначна миграција података из три институције социјалног осигурања и Пореске управе

Изменом и допуном Уредбе о обрасцу јединствене пријаве на обавезно социјално осигурање, која обједињује пријаву на обавезно социјално осигурање, промену података о осигурању и одјаву са осигурања, померен је рок за почетак рада Централног регистра, измењен је образац јединствене пријаве на обавезно социјално осигурање и допуњен јединствени кодекс шифара за уношење података у јединствену базу Централног регистра.

Датум почетка рада Централног регистра померен је са 1. јануара 2013. на 1. април 2013. године. Од тог датума јединствена пријава више неће моћи да се подноси у папирном облику, већ се прелази на електронски начин подношења јединствене пријаве (регистра-

пријави Централном регистру и добије сертификат.

– У случајевима у којима обавезник подношења јединствене пријаве није у могућности да приступи порталу Централног регистра треба да на једном од шалтера три институције (Републички фонд за здравствено осигурање, Национална служба за запошљавање, Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање) поднесе доказе који су прописани Уредбом, а затим ће запослени у тим институцијама приступити порталу и поднети јединствену пријаву уместо њега и издати потврду да је електронска пријава извршена – објашњава Жељко Симић, начелник Одељења за матичну евиденцију у РФ ПИО.

Уредбом је предвиђен рок од 30 дана од дана ступања на сна-

Жељко Симић

коначна миграција података из три институције социјалног осигурања (РФ ПИО, РФЗО и НСЗ) и Пореске управе која води евиденцију уплаћених доприноса за обавезно социјално осигурање у Централни регистар. На тај начин ће се формирати јединствена база Централног регистра, што је и услов за почетак његовог рада.

– Поступак миграције података везан је за усаглашавање и исправку података у базама Републичког фонда за здравствено осигурање, Националне службе за запошљавање и Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање, и оно се врши од јануара прошле године, с тим што је Фонд ПИО управо због формирања Централног регистра томе приступио и раније. Најважнији резултат тога је да је база Фонда сада потпунија, ажурнија и тачнија, што ће утицати на скраћивање поступка остваривања права из ПИО – наглашава Жељко Симић.

Поред померања датума почетка рада Централног регистра и преласка на електронски начин подношења јединствене

пријаве, Уредбом су извршене мање измене обрасца јединствене пријаве које ће се такође примењивати од 1. 4. 2013. године, затим измене јединственог кодекса шифара, а додате су и одредбе о начину подношења јединствене пријаве у неким специфичним ситуацијама. Разлози за ове измене су превазилажење проблема који су се појавили у функционисању јединствене пријаве од 1. 10. 2010. године, њено брже и једноставније подношење, као и начин подношења јединствене пријаве у неким посебним ситуацијама.

Обавеза да Пореска управа доставља Централном регистру податке о зарадама и другим врстама примања и уплати доприноса по том основу неће стартовати са 1. априлом 2013, и тренутно се не зна тачан датум када ће Пореска управа почети да доставља ове податке Централном регистру.

– За Фонд ПИО је веома важан овај део посла Централног регистра, не само због тога што ће он утицати на бољу евиденцију и плаћање доприноса за ПИО, већ и зато што ће, када он заживи, Централни регистар слати Фонду податке које добије од Пореске управе (подаци о зарадама, односно основицама осигурања и висини уплаћених доприноса за ПИО за сваког осигураника), а Фонд ће на основу њих да формира електронски образац М4 и МУН. Да би ова функција Централног регистра заживела, неопходно је изменити Закон о ПИО и подзаконске акте у делу који се односи на начин подношења пријава М4 и МУН, што је веома важно јер ће бити поједностављена и убрзана процедура подношења ових образаца – истиче Жељко Симић.

Јелена Оцић

ције осигураника и осигураних лица). Обавезници подношења јединствене пријаве приступаће преко интернета порталу ове институције и подносити јединствену пријаву. Послодавац ће претходно морати да се

гу Уредбе, у коме министар надлежан за рад и социјалну политику треба да донесе упутство о подношењу јединствене пријаве у електронском облику.

До почетка рада Централног регистра треба да се изврши

У бањама 378 корисника више од предвиђеног броја

За 9.737 корисника пензија из целе Србије трошкове рехабилитације у РХ центрима и бањама сносио РФ ПИО

Пензионери чија примања из претходног периода нису прелазила 22.334 динара могли су прошле године да се пријаве на конкурс Фонда ПИО и добију бесплатну рехабилитацију у бањама и РХ центрима. За ту намену издвојено је 275,6 милиона динара, а средства су распоређена по филијалама Фонда, сразмерно броју корисника по општинама на подручју филијале 1. јануара 2011. године. О трошку Фонда је прошле године у бањама на рехабилитацији било 9.737 корисника пензија из целе земље из свих категорија: бивших запослених, самосталних делатности и пољопривредника. Издвојена средства од 275,6 милиона динара била су према проценама, имајући у виду сразмерни број корисника пензија и ценовник установа за специјали-

зовану рехабилитацију, довољна за рехабилитацију 9.359 пензионера. То што је ову погодност искористило 378 пензионера више, омогућено је уштедом на путним трошковима, односно тако што су корисници упућивани у бање најближе свом месту боравка па су на тај начин смањени трошкови превоза.

Највише пензионера који су прошле године били на рехабилитацији о трошку Фонда је из Београда – 2.697, јер их ту највише и живи, а 497 из Ниша, који је следећа највећа филијала у централној Србији. По 350 корисника пензија из Крагујевца и Ужица прошле године је користило ову могућност, по око 280 из Шапца, Чачка и Крушевца, затим по око 250 из Ђуприје и Лесковца, по двестотинак из Зајечара, Смедерева...

Врњачка Бања је прошле године на рехабилитацију о трошку Фонда ПИО примила више од хиљаду корисника пензија, тачније – 1.010, а за њом следи Бања Ковиљача која је угостила 910 пензионера. У Ивањици је било 600, у Нишкој бањи 660, у Пролом бањи 510 корисника пензија, док

је на Златибору било њих 460, а у Гамзиградској и Рибарској бањи по око 350 пензионера.

Нови конкурс за рехабилитацију пензионера у бањама и РХ центрима Србије за ову годину биће објављен у другој половини фебруара.

В. Анастасијевић

ФИЛИЈАЛЕ РФ ПИО У ВОЈВОДИНИ ПОСЛАЛЕ СУ ЛАНЕ 2.454 ПЕНЗИОНЕРА БЕСПЛАТНО У БАЊЕ

Добра организација – задовољни корисници

Филијале Републичког фонда ПИО у Војводини примиле су прошле године пријаве 6.661 корисника пензија за рехабилитацију у бањама и РХ центрима Србије о трошку РФ ПИО, а од тог броја њих 4.970 је испуњавало услове за коришћење ове повољности. Прецизније – 4.560 пензионера из категорије запослених, 256 пензионисаних пољопривредника и 154 корисника пензија из категорије самосталних делатности којима се пензије исплаћују преко Покрајинског фонда ПИО конкурисало је лане за могућност бесплатне рехабилитације у бањама Србије.

Одлуком Управног одбора РФ ПИО о издвајању средстава за рехабилитацију корисника пензија са територије АП Војводине, за ову намену обезбеђена су финансијска средства у износу од 66.790.138 динара. Комисије које су формиране у филијалама Фонда направиле су, након бодовања према критеријумима утврђеним важећим Правилником, ранг листе

са којих је укупно 2.454 пензионера свих категорија из Војводине упућено на бесплатну рехабилитацију, што је за 26 корисника више него што је било планирано. Од укупног бро-

ја послатих у бање, 1.205 корисника или 49,1 одсто било је из групе старосних пензионера, 665 или 27,1 одсто из групе породичних пензионера и 584 корисника или 23,8 процената из групе инвалидских пензионера. Највећи број пензионера упућен је у Бању Врђник – 687, Бању Кањижа – 666, и у Бању Јунаковић – 647.

Према речима Зоре Канкараш, саветнице директора Покрајинског фонда ПИО, запослени у војвођанским филијалама и Дирекцији ПФ ПИО обавили су савесно и ажурно све послове на спровођењу Правилника о друштвеном стандарду корисника пензија током 2012. године, као и послове плаћања, контроле и књижења трошкова за бање и РХ центре. Изузетна сарадња је остварена и са организацијама пензионера и инвалида на терену, чији су чланови активно учествовали и помагали у реализацији конкурса РФ ПИО, али и приликом упућивања организованих група пензионера у бање. **М. Мектеровић**

БРАНКИЦА ЈАНКОВИЋ, ДРЖАВНА СЕКРЕТАРКА У МИНИСТАРСТВУ РАДА, ЗАПОШЉАВАЊА И СОЦИЈАЛНЕ ПОЛИТИКЕ

Држава уводи систем квалитета услуга

До измене Закона о социјалној заштити ће доћи, али не у овој години. Током 2013. радиће се на сагледавању проблема који су се јавили приликом спровођења овог закона и бележиће се све оно што се појавило као потешкоћа за коју не може да се нађе решење постојећим законом, односно подзаконским актом, каже за „Глас осигураника“ Бранкица Јанковић, државна секретарка у Министарству рада, запошљавања и социјалне политике.

Који су најчешћи проблеми у примени Закона за које ће бити нужна нова решења?

– Пре свега је ту реч о утуживању сродника, због тога што је познато да се наши старији суграђани за такву ствар одлучују у последњим тренуцима, када се налазе у очају, па ни тада. Нико не жели да тужи своју децу, то је опште позната ствар.

Шта је са имовинским цензусом за старије суграђане?

– То је ствар коју треба размотрити и направити не као цензус, већ као остваривање права на приход од земље. Не треба да буде доминантан цензус, јер

се тај део закона односи на најстарије суграђане који нису у стању да обрађују земљу. Могу они да имају и пет хектара земље, али и 90 година живота, а да немају сроднике и да не могу да обрађују земљу. У том случају, они немају ништа.

У којој мери је цивилни сектор укључен у пружање услуга у локалној самоуправи?

– Имамо праксу да, посредством Канцеларије за сарадњу са цивилним друштвом, одржавамо редовне састанке са представницима цивилног сектора, јер је јако битно да чујемо људе са терена који се тиме баве. Уз помоћ државе и цивилног сектора тражимо решења и та сарадња

Бранкица Јанковић

Ускоро о социјалном предузетништву

По речима Бранкице Јанковић, ускоро се може очекивати да Закон о социјалном предузетништву уђе у скупштинску процедуру.

– То је један од ретких закона који су похваљени на јавним расправама током децембра. Добили смо озбиљну подршку свих релевантних актера и локалних самоуправа и предузећа за професионалну рехабилитацију и запошљавање особа са инвалидитетом, као и центара за социјални рад и других установа социјалне заштите. Сигурна сам да ће закон ускоро бити упућен министарствима на мишљење – каже државна секретарка.

ресорног министарства?

– Усклађивања се раде по закону, а да ли ће бити неких озбиљних повећања било би неозбиљно сада обећавати, јер је економска криза у земљи велика. Но, за мене је веома значајно доношење Закона о социјалном предузетништву, јер је веома битно да млад човек изађе из система социјалне новчане помоћи. У Србији је радно способних људи између 30 и 50 година скоро 30 одсто. Важно је да се они оснаже неким послом пошто, сигурна сам, нико нормалан не жели да буде корисник социјалне помоћи, већ да живи од свог рада. **Љиљана Миленковић**

УСКОРО СОЦИЈАЛНА КОРПА

Јефтиније основне намирнице

На трпези просечне српске породице прошле године скоро сваки други дан био је пасуљ, а једном у шест дана кувао се купус. Према последњим подацима Републичког завода за статистику, трочлано домаћинство у Србији потроши и 104 килограма кромпира и 40 килограма лука годишње. Од поврћа су још чести парадајз и паприка, а лане смо их у салати или главном јелу појели по 45 килограма. Највише се јело свињско и пилеће месо, док је јунетина на тањиру била много ређе. По подацима Привредне коморе Србије, хранимо се скромније од просечног Европљанина. Тако смо прошле године појели три пута мање шећера, четири пута мање говеђега меса, попили дупло мање млека, уживали у чак седам пута мање јабука. Статистика показује да је сваки члан домаћинства прошле године појео по 13 чоколада. Када се то расподели на број дана, у просеку смо се сви засладили са по једном коцкицом дневно.

Социјална корпа, у којој ће се наћи основне намирнице по повољнијим ценама, биће представљена већ следећег месеца. Процењује се да би ова корпа могла да снизи трошкове свакодневне куповине хране до 20 одсто.

Тренутно се, потврђују у Министарству спољне и унутрашње трговине, „ради на развоју тог концепта и још су у току консултације о моделу те корпе са трговинским ланцима“. Формирање социјалне корпе за најугроженије категорије становништва значило би да трговци и произвођачи из свог асортимана издвоје по један или више производа из категорије основних намирница и да их понуде потрошачима по знатно нижој цени. То се односи на хлеб, млеко, месо, уље, поврће... На тај начин држава ће, колико је то уопште могуће, ублажити ценовни удар који нам стиже наредних дана.

Стручњаци сматрају да формирање такозване социјалне корпе није економско, већ социјално питање. Оправдано је штитити социјално угрожене али једина права мера је, кажу, да се идентификују они који немају новца за хлеб, брашно и остале неопходне намирнице. **В. А.**

Отворена апотека

Вишегодишња настојања коначно уродила плодом, прорадила апотека у Дому Бежанијска коса

У сарадњи Установе Геронтолошки центар Београд и Апотеке Београд, у циљу унапређења услуга, отворена је апотека у Дому за старе Бежанијска коса.

На свечаном отварању, присутнима су се обратили Сузана Мишић, в. д. директора Установе Геронтолошки центар Београд, Снежана Јовићевић, директорка Апотеке Београд, и Бранкица Јанковић, државни секретар Министарства рада, запошљавања и социјалне политике.

– Јако дуго смо чекали на реализацију ове дугогодишње идеје и данас је коначно апотека отворена. За наше кориснике, станаре Дома, ово је од изузетног значаја јер више неће морати да одлазе у град да по апотекама траже лекове, већ ће моћи овде да их набаве, поруче оно чега тренутно нема, а сви који живе у близини моћи ће да дођу овде где им је најближе. С обзиром на то да већ имамо библиотеку, биоскопску салу, интернет кафе, продавницу, киоск, отварањем апотеке заокружили смо комплетну услугу и изашли у сусрет потребама наших корисника тако да сада могу без изласка из круга Центра да набаве све што им је неопходно – истакла је приликом отварања апотеке Сузана Мишић, в. д. директора ове установе.

Снежана Јовићевић, директорка Апотека Београд, нагласила је да ће учинити све да сарадња буде што боља, у интересу свих и да апотека увек буде снабдевена потребним лековима.

И Бранкица Јанковић, државни секретар

тар Министарства рада, запошљавања и социјалне политике (која је на ову функцију отишла са места директора Установе Геронтолошки центар Београд), изразила је велико задовољство што је дугогодишња идеја о отварању апотеке у оквиру Центра реализована и што станари дома више неће имати проблема око набавке неопходних лекова.

Част свечаног пресецања врпце припала је Драгољубу Станојевићу, кориснику Дома Бежанијска коса и једном од иницијатора да се у овој установи отвори апотека, а станари дома су одмах после тога кренули да набаве лекове на рецепте које имају. **В. А.**

ПРОТИВПОЖАРНА ЗАШТИТА У ФИЛИЈАЛАМА РФ ПИО У ВОЈВОДИНИ

Превентива најважнија

Област противпожарне заштите регулисана је у Србији Законом о заштити од пожара. Сви привредни субјекти и радне организације обавезни су да упознају своје раднике са опасностима од пожара и експлозија на радном месту, као и са спровођењем мера, употребом средстава и опреме за гашење пожара, поступком у случају пожара и одговорношћу због непридржавања прописаних мера заштите.

Према одредбама овог закона, запослени су дужни да присуствују обуци и провери знања из области заштите од пожара, те да се у свом раду придржавају прописаних упутстава, упозорења, забрана, и да у случају пожара приступе његовом гашењу. Провера знања запослених из ове области обавља се једном у три године, а они који су тек за-

сновали радни однос имају обавезу да основну обуку из заштите од пожара савладају најкасније у року од једне године од дана ступања на рад. Према речима стручњака, осим одговарајуће и исправне противпожарне опре-

ме, једна од значајнијих превентивних мера у овој области јесте обука запослених.

Како би што квалитетније и успешније обавили ову обуку у организационим јединицама РФ ПИО на територији Војводи-

не, Александар Дражић, задужен за ове послове у Дирекцији ПФ ПИО, и Никола Велхес који на истим пословима ради у Филијали Нови Сад организовали су крајем јануара радни састанак са колегама из осталих филијала током којег су имали теоријски и практични део обуке.

– Поздрављам овакав вид обуке јер је практично знање усклађено са нормативним, што је веома важно у ванредним ситуацијама због којих морамо бити добро обучени да бисмо тимски деловали – рекао је Ђорђе Мандић из суботичке филијале РФ ПИО.

Александар Дражић је истакао да су радни састанци корисни запосленима који обављају ове послове, а у плану је и заједничка обука из противпожарне заштите за запослене из више филијала. **М. Мектерковић**

У Србији мање неписмених, више с факултетом

Према резултатима последњег пописа становништва, у Србији је за последњих десет година скоро преполовљен број неписмених, а повећан је број оних који имају високо образовање.

Преполовљен је и број особа без икакве школске спреме тако да они сада чине 2,68 одсто укупног становништва Србије. Непотпуну школску спрему има 677.499 становника, док их је 2002. било више од милион. Више од 80 одсто неписмених чине жене, а статистичари кажу да профил неписмене жене каже да она има 71,5 година, живи на селу и домаћица је.

Компјутерски је неписмено 51 одсто становништва – најписменијих има највише у узрасту од 20 до 29 година, док их је најмање међу онима преко 65 година. Осим тога, информатички најписменији су становници градова.

У последњих десет година повећао се број становника са високом школском спремом и сада износи 652.234, односно 10,59 одсто, док је на попису из 2002. године било само 6,52 процента високообразованих.

Београд као метропола, према статистици, има најмањи број неписмених – испод један одсто, док општина Бојник предњачи са 9,09 одсто. Међу етничким заједницама највећи број неписмених је међу Ромима.

Нови Сад обележио 1. фебруар, Дан града

Дан свога града, 1. фебруар, Новосађани су обележили различитим манифестацијама и акцијама. Милош Вучевић, градоначелник Новог Сада,

уручио је на свечаној академији у Српском народном позоришту Фебруарску награду др Ђорђу Петровићу, професору Медицинског факултета у

Новом Саду. Градоначелник је, такође, у Збирци стране уметности Музеја града Новог Сада отворио гостујућу изложбу „Сребрно посуђе“.

Допринос слављеничкој атмосфери дала су новосадска јавна и јавно-комунална предузећа, па је тако за све суграђане који су рођени 1. фебруара тог дана градски и приградски превоз био бесплатан. Нису се наплаћивали ни паркинг, клизалишта и базени, ЈКП „Водовод и канализација“ бесплатно је пружало своје услуге, а ЈКП „Тржница“ је грађанима на пијаци делило јабуке.

Музеј Војводине омогућио је свима тог дана бесплатну посету сталној поставци и тематској изложби.

Нови Сад обележава свој дан у знак сећања на 1. фебруар 1748. године, када је указом аустроугарске царице Марије Терезије добио статус слободног краљевског града. Тог дана град је званично добио име Неопланта, а Срби су га звали Нови Сад.

Прослави Дана Новог Сада присуствовале су делегације из једанаест градова Европе и суседних држава, као и градоначелници и представници више градова и општина Србије.

Све више беба у Топлици

Роде су у све већем броју почеле да слећу у Топлицу. Са новом, 2013. годином стигла је и вест која може само да радује: у јануару се у прокупачком породилишту зачуо плач 82 бебе. Не памти се када је овде у једном месецу на свет дошло оволико новорођенчади.

На подручју четири топличке општине ово је рекорд по једномесечном броју новорођених беба, мада се у последње време просечно, на месечном нивоу, роди око 50 малишана. То у овом крају може само да радује, али истовремено значи и да се демографска слика по-

лако мења у позитивном смеру. Ако се тај тренд настави, може се догодити да се ове године роди око хиљаду беба, што је крајем прошлог века била честа појава. Међутим, у протеклој деценији ситуација се знатно изменила, па је због слабог при-

лива новорођенчади Топлица почела озбиљно да стари. Нека села, посебно у општини Куршумлија, остала су без становника. Можда јануарски рекорд најављује боље дане и наду да Топлица неће више спадати у најстарије крајеве у Србији.

Бесплатан превоз у Зрењанину

Градско веће Зрењанина донело је одлуку по којој ће из градског буџета бити издвојено пет милиона динара за бесплатан превоз у том граду током 2013. године. Право на повлашћен градски превоз имаће пензионери старији од 65 година, инвалиди рада, ратни, војни, мирнодопски инвалиди ратова, болесници који иду на дијализу, особе којима су трансплантирани органи, слепа и слабовида лица, глуви и наглуви, као и пратиоци особа које не могу саме да користе превоз. Предвиђено је да корисници тог права плаћају хиљаду динара годишње за израду картица и материјално-административне трошкове, а разлика до пуне цене карте биће регресирана из буџета града.

Крагујевац: чешка донација Савезу глувих и наглувих Шумадије

Јужноморавска регија Чешке Републике поклонила је Савезу глувих и наглувих Крагујевца и Шумадије средства за уређење просторија.

Захваљујући помоћи ове регије, реновиране су све просторије Савеза, а члановима су на располагању и два лаптоп рачунара, као део донације за информатичко опремање.

Исплата пензија

Исплата првог дела јануарских примања пензионерима из категорије запослених почела је 9. фебруара.

Пензионери самосталних делатности примили су јануарске пензије 2. фебруара. Војним пензионерима и бившим пољопривредницима 6. фебруара исплаћене су целе јануарске пензије.

Туристички промет у Србији у 2012.

Према подацима Републичког завода за статистику, у 2012. години у Републици Србији боравило је укупно 2.079.643 туриста (један одсто више него у 2011), од чега су 1.269.676 били домаћи гости, а 809.967 страни. Домаћих гостију је у прошлој години било три одсто мање него у 2011, а страних туриста шест одсто више него претходне године.

Мерено бројем остварених ноћења, домаћи гости су најчешће боравили у бањским местима, и то највише у Врњачкој Бањи (454.966, што је 14 одсто мање у односу на 2011), затим на Златибору, у Београду, Сокобањи, на Копаонику итд.

Гости из иностранства највише су боравили у Београду – 918.728 ноћења или 51 одсто, што је осам одсто више него у 2011, а затим следе Нови Сад, Златибор, Врњачка Бања, Ниш итд.

Од страних гостију највећи број ноћења у прошлој години остварили су туристи из Босне и Херцеговине (148.784), затим туристи из Италије, Црне Горе, Словеније, Немачке, Хрватске.

Сајам социјалног предузетништва у Београду

Форум младих са инвалидитетом организује Сајам социјалног предузетништва који ће бити одржан 20. фебруара 2013. године у Привредној комори Београда, од 10 до 17 часова.

Сајам је отворен за све посетиоце, а организован је уз покровитељство амбасаде Краљевине Норвешке у Србији, Министарства рада, запошљавања и социјалне политике, Секретаријата за социјалну заштиту града Београда, Секретаријата за привреду града Београда, Привредне коморе Београда, Градског центра за социјално предузетништво Београда, као и компанија Eurobank EFG и Ernst&Young.

Сајам социјалног предузетништва има за циљ промоцију будућих социјалних предузетника, као и постојећих социјалних предузетника, и представља прилику да се социјални предузетници представе широј заједници.

Услуге за породице са децом са сметњама у развоју

На конференцији „Услуге у заједници за децу са сметњама у развоју: прва искуства и резултати истраживања“, одржаној крајем јануара на Факултету политичких наука у Београду, поред осталог, представљена су и искуства Републичког завода за социјалну заштиту стечена током процеса стручне подршке дневним боравцима за децу с инвалидитетом. Конференција је организована у оквиру пројекта „Развој услуга у

заједници за децу са сметњама у развоју и њихове породице“ који спроводи УНИЦЕФ у партнерству са Министарством рада, запошљавања и социјалне политике, уз подршку ЕУ.

Овом приликом су представљени први резултати истраживања „Исходи коришћења услуга у заједници за децу са сметњама у развоју и њихове родитеље“ које је спровео Центар за истраживања у социјалној политици и

социјалном раду при Факултету политичких наука. Истраживање је имало за циљ да испита мишљење и задовољство корисника услуга у 32 општине, а резултати анализе треба да допринесу побољшању квалитета саме услуге и да укажу на који начин она најбоље може да одговори потребама корисника и помогне укључивање породица са децом са сметњама у развоју у свакодневни живот заједнице.

Сврљиг: општина субвенционише превоз

И у овој години житељи сврљишке општине старији од 70 година, труднице и лица са инвалидитетом моћи ће бесплатно да се возе аутобусима „Ниш експреса“ на линијама до сеоских средина у овој општини. Превоз за ове категорије путника субвенционише локална самоуправа. На захтев превозника цена појединачне карте повећана је са 170 динара, колико је износила прошле године, на 195 динара, а цена је иста без обзира на удаљеност села.

Из општинског буџета за 2013. годину за ове сврхе планирано је три милиона динара. Од укупно 14.225 житеља општине Сврљиг повластицу бесплатног превоза може да користи њих 3.000, а према подацима за прошлу годину, бесплатан аутобуски превоз користило је око 900 становника ове општине.

Систем за наводњавање у Гроцкој

Произвођачи воћа у Гроцкој, Бегаљици, Брестовику и Ритопеку ускоро ће моћи да се прикључе на новоизграђени систем за наводњавање и тако повећају своје приносе. Прва фаза изградње приводи се крају, а у току је анкета међу воћарима

о прикључењу на систем који ће бити дуг 7,5 километара и обезбедиће наводњавање око 600 хектара воћњака.

Секретар за пољопривреду града Београда, Александар Јанковић, најавио је да ће ових дана бити утврђена цена прикључка, а очекује се да систем буде технички примљен и спреман за употребу 1. априла ове године.

САОПШТЕНИ ПРВИ РЕЗУЛТАТИ ПОПИСА ПОЉОПРИВРЕДЕ

Свако четврто домаћинство – пољопривредно

Србија има 631.122 пољопривредна газдинства, која поседују 408.734 трактора

Свако четврто домаћинство у Србији бави се пољопривредом, има просечно 4,5 хектара обрадивог земљишта, поседује један трактор, гаји по једно говече, четири свиње, три овце, 26 кокошака и једно пчелиње друштво. Ово би у најкраћем могао бити рапорт првих резултата пописа пољопривреде у Србији. Коначни резултати пописа биће објављени до краја 2014. године.

Према првим саопштеним подацима, на територији Србије има укупно 631.122 пољопривредна газдинства, од којих су 628.555 породична, док је 2.567 у власништву правних лица или предузетника. Поменути број газдинстава обрађује 3,35 милиона хектара пољопривредног земљишта помоћу 408.734 трактора, каже Драган Вукмировић, директор Републичког завода за статистику.

Забележено је и да се у овим пољопривредним газдинствима

гаји 908.990 говеда, 3.403.288 свиња, 1.729.278 оваца, 235.576 коза и 26.627.308 комада живине, као и 673.651 пчелиње друштво.

Пописивачи, њих 6.138, анкетирали су током месец и по дана пописа 937.210 домаћинстава и 4.200 правних лица и њихов ути-

сак је да је одзив пољопривредника био одличан. Сви прикупљени подаци су тајни и биће коришћени искључиво у статистичке сврхе, а према оцени директора Завода за статистику, спроведени попис пољопривреде је најтежи и највећи посао до сада. Попис пољопривреде подржала је Европска унија са девет милиона евра, а Влада Србије, односно надлежно министарство моћи ће, на основу прикупљених података, да дефинишу стратегију развоја пољопривреде и руралног развојка Републике.

Овај први самостални попис пољопривреде у последњих 50 година обезбеђује нашој земљи поуздане статистичке податке који ће бити важни у коришћењу финансијских инструмената у оквиру заједничке пољопривредне политике Европске уније, као предприступна помоћ, али и након ступања у Унију.

Љ. Миленковић

КОНКУРС ПОКРАЈИНСКОГ ФОНДА ЗА РАЗВОЈ ПОЉОПРИВРЕДЕ

Пет нових кредитних линија

Покрајински фонд за развој пољопривреде расписао је почетком фебруара пет конкурса у оквиру свог пролећног циклуса кредитирања пољопривредних произвођача у Војводини. Кредити ће бити додељени за: набавку система и опреме за наводњавање, пластеника и стакленика, пчелињих ројева, кошница и опреме за пчеларство, за подизање вишегодишњих засада винове лозе и опреме у виноградарству, те за куповину нове пољопривредне механизације.

Укупан буџет предвиђен за овај кредитни циклус износи 950.000 евра, од тога је највише средстава – 400.000 евра намењено за набавку нове по-

љопривредне механизације, а 300.000 евра за системе и опрему за наводњавање.

– Кредити за набавку система и опреме за наводњавање биће одобравани са најнижом каматном стопом од један одсто, а за остале кредитне линије предвиђена је камата од два одсто на годишњем нивоу – најавио је изузетно повољне каматне стопе за ове кредите Јожеф Сабо, директор Фонда.

Конкурси за набавку нове механизације, виноградарство и пчеларство биће отворени до 3. марта, а конкурси за набавку система за наводњавање, стакленика и пластеника трајаће док се не искористе предвиђена нов-

чана средства. Остале информације о овим кредитним линијама сви заинтересовани пољопривредни произвођачи могу по-

тражити на сајту Покрајинског фонда за развој пољопривреде www.fondpolj.vojvodina.gov.rs.

М. Мектеровић

Тешко до радног места

У част обележавања јубилеја – 64 године од оснивања Савеза слепих Војводине (25. јануара), просторије Савеза у Новом Саду, библиотеку и студио за снимање звучних записа обишао је Миливој Вребалов, потпредседник Скупштине Војводине.

Вребалов је у разговору са руководством Савеза, који броји око 3.300 чланова организованих у две општинске и девет међуопштинских организација, саслушао са којим се проблемима ова популација данас најчешће сусреће.

Владимир Панин, председник Савеза слепих Војводине, истакао је да највише тешкоћа имају приликом запошљавања.

– Наши чланови, чак и они који имају завршену вишу школу или факултет, тешко се запошљавају и то се није изменило ни након ступања на снагу Закона о рехабилитацији и запошљавању особа са инвалидитетом. Речит пример да сада теже долазимо до радног места је и то што, рецимо, у зрењанинској болници раде само четири слепа и слабовида телефониста, а раније их је било запослено девет. Зато овим поводом упућујем и молбу

У студију за снимање звучних записа

свим директорима јавних и приватних предузећа да запошљавају особе са инвалидитетом – истакао је Панин.

Миливој Вребалов је предложио да Савез слепих Војводине достави конкретне предлоге о томе како да им се помогне и да делегација Савеза посети покрајинску Скупштину ради договора о томе колико је финансијских средстава потребно да би се олакшало његово функционисање.

М. Мектеровић

Другачија прича о слуху

У Новом Саду је у току спровођење пројекта „Другачија прича о слуху“, у оквиру којег је, крајем прошле године, организована бесплатна провера слуха свих заинтересованих грађана.

Другу фазу овог пројекта представљала је радионица која је недавно одржана у Центру за социјални рад Новог Сада. За учеснике радионице организовано је предавање о типовима оштећења слуха, као и о критеријумима за правилан одабир слушног апарата, а заинтересовани су у разговору са стручњацима из фирме АЛФА из Крагујевца могли да разреше неке недоумице и вези са овим проблемом. Радионици је присуствовао и Бела Курина, члан Градског већа за социјалну заштиту и бригу о породици и деци.

У оквиру последње фазе пројекта „Другачија прича о слуху“, уз подршку Градске управе за социјалну и дечју заштиту и новосадског Центра за социјални рад, представници АЛФА д.о.о. поклониће пет слушних апарата особама које спадају у категорију социјално угроженог становништва, које нису могле да обезбеде апарате преко РФЗО, и које су задовољиле критеријуме на основу претходне провере слуха. Осим ових пет слушних апарата намењених грађанима Новог Сада, још 35 ће бити донирано особама оштећеног слуха широм Србије. **Д. Корач**

ЦРВЕНИ КРСТ СРБИЈЕ ОБЕЛЕЖИО 137. ГОДИШЊИЦУ

Велики број младих и волонтера

Црвени крст Србије, основан 6. фебруара 1876. године у Београду, обележио је 137 година од оснивања и међународног признања. Српско друштво Црвеног крста основано је на иницијативу др Владана Ђорђевића, а први председник био је митрополит Михајло Јовановић.

У организацијама Црвеног крста у прошлој години било је 284.936 чланова, од којих је скоро двеста хиљада младих. У реализацији програма Црвеног крста Србије учествује и око 60.000 волонтера, од којих више од половине чине млади. Однос волонтера и професионалног особља у ЦК Србије је 75 према један, што је далеко изнад међународног стандарда (20 волонтера на једног запосленог).

Поред социјалне делатности,

превенције болести, развијања активности у првој помоћи и давању крви, Црвени крст остварује и бројне друге активности.

Само у програму бриге о старима, који се реализује у 54 организације ЦК, прошле године је било 6.280 корисника, а ангажовано је више од 1.000 волонтера. Црвени крст Србије и мрежа „Хуманас“ иницирале су организовање и 48 група самопомоћи које обухватају 426 старијих особа у 27 општина.

Прошле године Црвени крст Србије је учествовао у изради студије о насиљу над старијима. Циљ студије је да се скрене пажња друштва на овај проблем, а пројекат „Брига за старије у локалној заједници“, реализован уз подршку холандског Министарства иностраних послова, био је намењен развијању центара за дневне

активности за старије у Крагујевцу, Пироту и Инђији. У ЦК такође планирају да поред помоћи деци и младим особама са инвалидитетом циљне групе буду и њихови родитељи. Овај пројекат ће у 2013. обухватити укупно 660 малишана и младих особа са инвалидитетом и 400 родитеља, а

активности ће се реализовати у 29 организација Црвеног крста Србије. Уз помоћ Министарства рада, запошљавања и социјалне политике и локалних самоуправа током ове године биће проширен и програм народних кухиња на 34.660 корисника у 75 градова и општина.

Планирано је и да наш Црвени крст ове године учествује у обележавању 150 година од оснивачког састанка Међународног комитета Црвеног крста (17. фебруара 1863), од одржавања прве Међународне конференције Покрета (29. октобра 1863) и 150 година од потписивања Прве Женевске конвенције (усвојене 22. августа 1864. године). Ови датуми обележиће се под мотом „150 година хуманитарне акције“. **Ј. Оцић**

АНКЕТА ГЕРОНТОЛОШКОГ ЦЕНТРА СУБОТИЦА

Фактори ризика за настанак можданог удара

Директор Геронтолошког центра Суботица, др Ненад Иванишевић, представио је крајем јануара резултате недавно спроведене анкете на тему процене ризика од настанка цереброваскуларних обољења. Циљ анкетирања грађана био је да се прикупе подаци о распрострањености најважнијих фактора ризика, као и праћење трендова кретања тих фактора.

Др Ненад
Иванишевић

Мождани удар је један од водећих узрока смртности у свету и код нас, а поред здравственог представља и социо-економски проблем због високих трошкова лечења, физикалне рехабилитације и инвалидитета болесника који су након преболелог можданог удара често трајно радно онеспособљени или потпуно зависни од туђе помоћи и неге.

Током спровођења ове анкете у Суботици као ризици препознате су неке животне навике, начини понашања, али и одређене болести које су повезане са учесталашћу можданог удара, уз

закључак да је потребно примењивати мере превенције ради смањења процента оболелих. Неке се могу примењивати на читаву популацију, а друге, пак, индивидуално. У првом случају може се инсистирати на промени животних навика код здравих особа, а друга метода подразумева идентификацију и лечење пацијената са више фактора ризика, односно „високоризичних пацијената“. Рана рехабилитација болесника са преболелим можданим ударом веома је важна за опоравак и смањење броја болесника зависних од туђе помоћи и неге.

Ова анкета је спроведена у оквиру ИПА пројекта прекограничне сарадње Хрватска – Србија под називом „Регионални центар за едукацију, превенцију обољења и физикалну рехабилитацију пацијената оболелих од цереброваскуларног инсульта и мултипле склерозе“. **М. Мектеровић**

КРЕАТИВНЕ РАДИОНИЦЕ ЗА ОСИ
У МУЗЕЈУ ВОЈВОДИНЕ

Развијање уметничких склоности

Музеј Војводине, у сарадњи са Дневним боравком ШОСО „Милан Петровић“ из Новог Сада, недавно је одржао радионицу за особе са инвалидитетом. Двадесетак полазника радионице имало је прилику да се упозна са изложбом „Све је само реклама“, а затим су у практичном делу сами креирали рекламе и показали завидну креативност о којој сведоче њихови оригинални радови.

– Циљ ове радионице је упознавање младих из Дневног боравка са музејским изложбама, са богатом културном баштином коју Музеј Војводине чува, као и развијање интересовања за уметност и уметнички начин изражавања – нагласила је Ивана Степанов Тасић, кустос-педагог Музеја и водитељ радионице.

Ова радионица је била намењена особама узраста од 15 до 27 година, ментално недовољно развијеним, са Дауновим синдромом, као и са вишеструким поремећајима у развоју.

Радионице ће се одржавати једном месечно, до краја школске године.

Д. Кораћ

ГОДИШЊИЦА КРАГУЈЕВАЧКОГ „ГРАФОПРОМЕТА“

Добар почетак пословне године

Предузеће за професионалну рехабилитацију и запошљавање особа са инвалидитетом „Графопромет“ из Крагујевца обележило је 23 године постојања и рада. За те 23 године „Графопромет“ је прошао различите периоде и од једне машине у простору од 22 квадратна метра, сада више од тридесет радника ради у машинско-графичком парку на око 400 квадрата. Ова заштитна радионица запошљава особе са инвалидитетом, али и едукује младе и оспособљава их за послове књиговезаца.

Годишњица оснивања крагујевачког „Графо-

промета“ увеличана је пуштањем у рад нове штампарске машине која је купљена средствима Министарства рада, запошљавања и социјалне политике. Куповином нове машине за штампање Б3 формата у овом предузећу се надају да ће проширити производни програм, али и постати конкурентнији.

Надају се и већем обиму посла, а ову пословну годину започели су склапањем уговора са Градском управом Крагујевца, као и са београдском Градском управом, од чије реализације много очекују.

М. Сантрач

Брендирање органичних производа

У међународни пројекат „Укуси и територије“ који спроводи француско Удружење произвођача органске хране „Арбио“ укључено је неколико општина из Србије: Бела Паланка, Меровина, Осечина, Сремски Карловци, Сврљиг и град Ниш. Циљ овог пројекта је промо-васање и валоризација српских локалних пољопривредних производа. Тако ће општина Сврљиг представити белмуж, топло предјело од младог сира и проји-

ласти Бордо, свака од ових општина у Србији брендираће своје традиционалне производе.

Гости из Француске обишли су почетком фебруара општине, учеснице у пројекту, и упознали се са њиховим природним потенцијалима. На заједничком семинару у Нишу закључено је да треба јачати органску производњу, рурални туризам и благовремено припремати пројекте као услов за обезбеђивање финан-

ног брашна, Бела Паланка баницу (врста пите), Меровина вишњу, Осечина шљиву, Сремски Карловци карловачко ароматизовано вино. У сарадњи са француском општином Брикбек, која се налази у

сијских средстава. Све ове активности организоване су под покровитељством Министарства иностраних послова Француске и амбасаде Француске у Србији.

С. Ђорђевић

КРАГУЈЕВАЦ

„Зрело доба” у медијима

У организацији Независног удружења новинара Србије, у Крагујевцу је одржан семинар „Зрело доба у медијима” посвећен разбијању стереотипа и предрасуда о старијој популацији у Србији. О проблемима медијске маргинализације те популације, која чини седамнаест одсто становништва Србије, разговарали су стручњаци из социјалних установа, представници удружења пензионера и невладиних организација које пружају подршку старијима, као и новинари, уредници и пензионисани новинари.

Независно удружење новинара Србије је, уз подршку Министарства рада, запошљавања и социјалне политике, спровело мониторинг медијског праћења тема о старијима који је показао да се теме које се тичу ове популације у медијима прате спорадично. Теме о старијима најчешће се прате инцидентно, када се открију драстични примери злоупотреба у старачким домовима или поводом несрећних догађаја, а најчешће вести о старијој популацији објављују се поводом исплате пензија, наводи се у истраживању.

У оквиру пројекта, сем мониторинга, уређена је и посебна публикација која обрађује пет значајних тема за старију популацију. **М. Сантрач**

ДОМ ЗДРАВЉА У ДОЉЕВЦУ И ДАЉЕ МЕЂУ НАЈУСПЕШНИЈИМА

Нови сертификат на седам година

Дољевачки Дом здравља је једна од оних институција које се труде да доследно остварују и испуњавају све што су себи задали као мисију и визију. Развој ка установи примарне здравствене заштите која ће бити лидер у очувању здравља заједнице, уз стално унапређење квалитета стручног рада и безбедности пацијената овде је схваћен дословно, као свакодневна обавеза, те није случајно што је ову установу Министарство здравља у два наврата (2006. и 2007. године) прогласило за најбољи дом здравља

у Србији. У самом су врху (на трећем месту) и када је реч о кампањи „Изаберите свог лекара”, а за највећи ниво усаглашености са стандардима у здравству Министарство им је за период 2008–2011. доделило тзв. сертификат 2 и акредитацију за службе опште медицине, здравствене заштите жена и деце, патронажне службе, за заштиту животне средине, руковођење и управљање. Оваква акредитација била је недостижна и за многе веће домове здравља.

Недавно су у овој установи одржани нови „Дани акреди-

тације”, што је био повод да спољни оцењивачи, односно стручњаци са стране оцене квалитет рада дољевачког Дома здравља. Оцењивачи су проверавали ниво усаглашености у здравству у тринаест области, процењивали су безбедност запослених и пацијената, хигијену, али и животну средину и управљање медицинским отпадом, а оцењена је и апотека која од прошле године ради у саставу дома. На основу свега виђењеног Агенција за акредитацију здравствених установа Србије

је овом дому здравља издала сертификат о акредитацији на период од седам година.

Дољевачка установа је последњих година набила неколико савремених медицинских апарата, а добрим оценама сигурно је допринео и одлично организован рад лекара на терену у некој од једанаест амбуланти. Оно по чему се овај Дом здравља заиста разликује јесте непрекидан рад 24 сата. Ради се као у Хитној помоћи, па током ноћи бројни пацијенти долазе и из суседних општина. **С. Марјановић**

Сви воле пите

Пита од печурака

Састојци: паковање кора за питу, главица црног лука, чен белог лука, 500 гр печурака, 200 гр шунке, 150 гр качкаваља, кашика сецканог першуна, једна павлака, 4 јајета, кашика брашна, со, бибер, вегета, уље.

Начин припреме: на уљу издинстати сецкани црни и бели лук. Печурке исећи на листиће и издинстати на луку. Оставити да се охлади, па додати шунку исецкану на коцке и рендани качкаваљ. Потом додати жуманца, павлаку, зачине и першун. Беланца умутити у шам, додајући брашно и лагано мешајући додати маси. Коре поделити на по три комада. Сваку кору попрскати уљем, а на трећу стављати део фила. Савијајући крајеве увити коре и поређати у подмазан плех. Мало их премазати уљем и пећи на 200° Ц.

Пита са кикирикијем

Састојци: 500 г кора за питу, 450 г шећера, 200 г неслаганог кикирикија, 150 г сувог грожђа, 200 г ораха, средњи лимун, ванил шећер, пола литра воде, уља по потреби.

Начин припреме: кикирики испећи, очистити и самлети. Самлети и орахе. У подмазан плех ставити прво две коре, посути надевом и попрскати уљем. Тако редом док се не утроше коре. Сложену питу намазати уљем и исећи на коцке. Пећи на 200° Ц да лепо порумени. Док се пита пече, ставити воду, шећер и ванил шећер да се скува шербет, којим се прелије печена пита. Лимун добро опрати па исећи на колутове и додати у шербет. Оставити питу да одстоји да се охлади и упије течност.

Пројара са купусом

Састојци: 3 јајета, 2,5 шоље јогурта, пола шоље уља, шоља белог брашна, 2 шоље кукурузног брашна, со, прашак за пециво, сусам, 700 г купуса рибанца, главица лука, празилук, уље.

Начин припреме: купус опрати и оцедити. На уљу пропржити сецкани лук, додати рибанац и пржити још петнаестак минута. Посебно умутити јаја, додати брашно, јогурт, уље, прашак за пециво, со.

У подмазану тепсију сипати пола теста. Ставити на неколико минута у рерну загрејану на 200° Ц да се уврати корица. Сипати динстани купус, а преко њега другу половину теста. Посути сусамом и вратити у рерну да лепо порумени. Охлађено сећи на коцке.

Пица ролат

Састојци: коре за гибаницу, 250 гр прашке шунке, 250 гр качкаваља, 400 гр печурака, 200 гр кечапа, једна павлака, 2 јајета, кесица оригана.

Начин припреме: умутити павлаку и јаја. Коре ређати на следећи начин: прва остаје празна, другу премазати кечапом и сваку наредну танко намазати и помало посути ориганом, на трећу изрендати 125 гр качкаваља, на четврту изрендати шунку, на пету – пола павлаке и јаја, на шесту – сецкане печурке, на седму – кечап и остатак качкаваља. Увити у ролат, премазати остатком павлаке и јаја, посути сусамом. Пећи у рерни загрејаној на 200 степени да лепо порумени.

Припремила:
Софија Доминиковић

Лекови из природе

Прехлада, кашаљ, грип

Лук и мед: већу главицу црног лука очистити и ситно исећи. Додати 2-3 кашике меда и измешати. Затворити посуду, најбоље оставити преко ноћи да се створи сок. Процедити и пити по кашику сока.

Црна ротква и мед: узети црну роткву, опрати је и одсећи поклопац при врху. Издубити роткву што више у дубину, а странице оставити око 1,5 цм дебљине. На дну направити рупу уз помоћ штапића за ражњић па ставити роткву у чашу. У удубљење сипати природни мед, а у недостатку меда може и жути шећер. Оставити да се преко ноћи цеди у чашу. Пити ујутру и увече по велику кашику. Сваки дан правити свеж сируп.

Мед, јабука и лук: изрендати једну јабуку и једну главицу лука. Додати мед и све измешати. Више пута на дан узимати по једну кашику.

Зачини: узети исту количину кима, ђумбира у праху и шећера. Ким и шећер истуцати или самлети. Помешати све састојке и узимати три пута на дан по кашичицу.

Лук: исечен лук са љуском ставити да се кува у пола литра воде. После неколико минута склонити. Кад се охлади, додати мед и пити више пута на дан.

Лимун и ловор: у 0,5 л воде додати два лимуна ситно исечена са кором (претходно добро опрана врућом водом). Додати шољу шећера и три листа лорбера. Кувати да се укува пола и направи сируп. Пити по кашику више пута на дан.

Бели слез и жалфија: у лонче сипати шољу шећера и истопити на тихој ватри, додати шољу воде. Кувати да се шећер отопи. Додати две кашике белог слеза и исто толико жалфије. Наставити још десетак минута са кувањем. Процедити и пити до три пута дневно.

РАЧУНАЈТЕ НА РАЧУНАРЕ

Основни Office Toolbar (5)

Палета Paragraph

Састоји се из следећих икона:

Икона	Име	Користи се за:
	Bullet	додавање предзнака пасусима или списковима;
	Numbering	додавање бројевне листе (различитих стилова бројева или слова) предзнака пасусима или списковима;
	Multilevel List	креирање листе (различитих стилова бројева или слова) са више нивоа предзнака у пасусима или списковима;
	Decrease Indent	померање пасуса на претходни положај табулатора;
	Increase Indent	померање пасуса на следећи положај табулатора;
	Sort	сортирање података;
	Show/Hide	приказивање/сакривање симбола за форматирање текста (симболи за параграф, размак, табулатор, ознаку секција);
	Align Left	поравнање текста по левој маргини;
	Center	центрирање текста;
	Align Right	поравнање текста по десној маргини;
	Justify	поравнање текста по обе маргине;
	Line spacing	одређивање прореда у тексту (размак између редова);
	Shading	осенчење маркираног дела текста;
	Border	избор оквира.

Bullet – листа симбола за аутоматско набрајање

Кликнемо на стрелицу поред иконе **Bullet**, па у одељку **Bullet Library** бирамо симбол који желимо да додамо као предзнак одређеном делу текста. Поступак је:

1. маркирамо део текста коме желимо да додамо предзнак;
2. кликнемо на стрелицу поред иконе **Bullet**;

3. у одељку **Bullet Library** кликнемо на симбол који желимо да додамо као предзнак одређеном делу текста;
4. испред маркираног дела текста ће се појавити предзнаци.

Када изаберемо одређени предзнак, отвара се **Recently Used Bullets** – листа предзнака које смо користили у текућем документу. У библиотеци **Bullets** постоје већ понуђени а уколико ми желимо да креирамо неки стил предзнака, поступак је:

1. кликнемо на стрелицу поред иконе **Bullet**;
2. кликнемо на опцију **Define New Bullet**;
3. у позицији **Bullet character** бирамо дугме:
 - а) **Symbol** – неки симбол (знак) из табеле са симболима;
 - б) **Picture** – предзнаке изабране из понуђених слика;
 - ц) **Font** – предзнаке из понуђених изгледа слова;
4. на опцији **Alignment** бирамо размак предзнака од леве маргине;
5. кликнемо на дугме **OK**;

6. кликом на жељени предзнак он улази у **Bullet Library**.

Напомена: Предзнак се може обрисати из **Bullet Library** тако што десним тастером миша кликнемо на њега и изаберемо опцију **Remove**.

Numbering – листа бројева за аутоматско набрајање

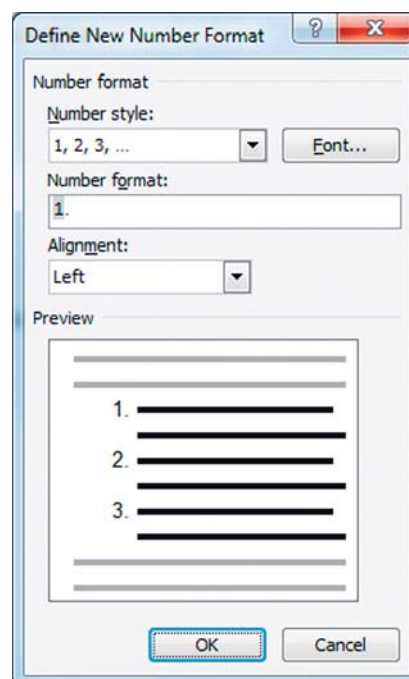
Кликнемо на стрелицу поред иконе **Numbering**, па у одељку **Numbering Library** бирамо стил (врсту) бројева или слова која желимо да додамо

као предзнак за набрајање одређеном делу текста. Поступак је:

1. маркирамо део текста коме желимо да додамо предзнаке – одређени стил бројева или слова;
2. кликнемо на стрелицу поред иконе **Numbering**;
3. у одељку **Number Library** кликнемо на стил којим хоћемо да прикажемо бројеве или слова која желимо да додамо као предзнак одређеном делу текста;
4. испред маркираног дела текста ће се појавити бројеви или слова – предзнаци које смо изабрали.

Када изаберемо одређени стил бројева или слова која желимо да користимо као предзнаке за набрајање, отвара се **Recently Used Number Formats**, а то је листа предзнака (изгледа броја или слова) које смо користили у документу. У библиотеци **Numbering** постоје већ понуђени стилови бројева и слова, а уколико ми желимо да креирамо неки стил предзнака, поступак је:

1. кликнемо на стрелицу поред иконе **Numbering**;
2. кликнемо на **Define New Number Format**;

3. у пољу **Number style** бирамо стил бројева или слова које ћемо користити као предзнаке за набрајање, а када кликнемо на дугме **Font** поред, бирамо фонт којим ће бројеви или слова бити приказани;
4. у пољу **Number format** видимо приказ изабраних бројева или слова за аутоматско набрајање;
5. на опцији **Alignment** бирамо размак изабраних бројева или слова од леве маргине;
6. кликнемо на дугме **OK**;
7. предзнак улази у **Numbering Library**.

Предраг Јовановић
Наставиће се

КАКО ДО НИЖИХ РАЧУНА ЗА СТРУЈУ

Штедња, савет, штедња...

Колико ће најављено поскупљење електричне енергије до 12 одсто и тарифни систем који предвиђа и дупло вишу цену струје током ноћне (јефтине) тарифе да повећа рачуне за

фрижидер и замрзивач никада не смештајте поред шпорета или радијатора. Уштеду енергије остварићете и редовним уклањањем наслага леда из расхладних уређаја, али и провера-

трошач. Сушите веш на ваздуху и пажљиво га простирите да бисте уштедели време а и струју потребну за пеглање.

Уколико сте у прилици, купите кућне апарате са што већом енер-

не машине за прање са тајмером могу саме да се „укључе“ после поноћи. Да усисавате ноћу не можете, јер ће комшије да се буне, али ако усисивач редовно чистите, он ће трошити мање струје.

Најбоље пролазе они којима су стан или кућа добро изоловани и који су заменили дотрајале прозоре и врата. Ипак, ево неколико савета како да се спречи непланирано расипање енергије: на све прозоре и спољна врата ставите гумене или сунђерасте траке или алуминијумске лајснице. Уколико имате ролетне, увече их обавезно спустите, јер ћете тиме додатно смањити одлажење топлоте из стамбеног простора.

Уколико се грејете на струју, немојте да прегревате просторије. Оптимална температура је 20 степени и здравије је боравити у умерено загрејаном простору. ТА пећи пуните током ноћне, јефтине тарифе, а бојлер држите на „средини“, никако на црвеном крају. Препорука је да се бојлер очисти од нагомиланог каменца бар једном годишње јер се тако може уштедети и до 15 одсто енергије. Трудите се да бојлер укључујете ноћу

Најављено поскупљене струје не мора толико да се осети на рачунима уколико је рационално трошите и следите једноставна правила за употребу кућних уређаја

струју, тешко је сада израчунати, али према прорачунима Агенције за енергетику, просечна четворочлана породица која месечно даје око 4.000 динара за струју од фебруара ће плаћати и до 480 динара више. Постоје ипак бројни начини да се смањи потрошња струје, и уз дисциплину и рационално коришћење могуће је спречити кризу кућног буџета.

Као прво, свака штедња струје почиње од расвете: максимално искористите дневно светло (светлије завесе), затим ослободите простор испред прозора да немате сенке у соби. Усмерите светла тамо где су вам потребна и, ако можете, користите „штедљиве“ сијалице јер оне троше и до 40 одсто мање струје него обичне. Електропривреда Србије и Електродистрибуција Београд су их делиле протеклих година редовним платишама, а могуће их је повољно набавити у мегамаркетима. Увек гасите сијалице када напуштате просторију и, уколико можете, набавите расветна тела са сензорима покрета, и тако додатно смањите потрошњу.

У кухињи такође можете направити додатне уштеде. Зими смањите температуру у фрижидеру, јер је напољу хладније, а

вањем да ли врата фрижидера добро дихтују. У противном ће вам фрижидер више радити, или ћете расхлађивати кухињу, а обе те ствари желите да избегнете.

Никада не стављајте топлу храну у фрижидер јер се тако знатно повећава потрошња енергије. Залеђене намирнице прво ставите у фрижидер да се тамо, на температури која је такође изнад нуле, полако одледе.

Најбоље би било да кувате на плин, али уколико користите струју, ево неколико савета: кувајте са поклопцем јер се на тај начин уштеди и до 20 одсто енергије; користите лонце са равним и глатким дном и трудите се да величина дна покрива величину рингле. Стаклокерамичке плоче су „јефтине“ од класичних, али су скупље када их купујете. Не отварајте често врата од рерне за време печења, а експрес лонац је ваш најбољи пријатељ у кухињи.

Што се тиче машине за прање веша, укључујте је само кад је пуна, наравно, по јефтиној струји. Уколико имате машину за сушење веша, наместите центрифугу на најјаче пошто ће се тако веш брже осушити, али генерално је избегавајте јер је огроман по-

гетском ефикасношћу. АА или А+ апарати су најбољи, бар што се тиче потрошње, али су и најскупљи.

Ма шта вам причали, избегавајте да остављате кућне апарате укључене у струју када их не користите. Искључите ноћу телевизоре, радио апарате, ком-

Црвена зона најскупља

У најави је и нов ноћни тарифни систем – уместо односа цене један према четири између јефтине је и скупље струје, однос ће бити један према три или један према два.

За потрошаче са двотарифним обрачуном време примене ниже тарифе до сада је у већини места било сваког дана од 00.00 часова до 8.00 часова. Укупан број утрошених киловат-сати је, без обзира на

то да ли купац има једнотарифно или двотарифно бројило, распоређен по зонама (зелена – до 350 kWh, плава – од 351 до 1.600 kWh и црвена од 1.601 kWh). Сада је струја у црвеној зони прве тарифе десет пута скупља од струје у зеленој зони друге тарифе.

пјутере, јер на тај начин можете уштедети и до пет одсто укупне електричне енергије. Ни пуњаче за мобилне телефоне не остављајте „утакнуте“ у струју.

Ипак, помоћу неких уређаја можете ноћу да обавите кућне послове и на тај начин смањите месечни рачун, јер је ноћу јефтинија тарифа. Многи ноћу пеглају и перу веш, чак и кувају. Модер-

и искључујете када напуштате стан на дуже време.

Заборавите на купање у пуној кади – за то је потребно 150 до 180 литара топле воде, а за туширање само 30 до 50 литара. Уколико на славини цури топла вода, обавезно је поправите и учините још један мали напор за рационално трошење струје.

Јелена Алексић

Породица најјачи ослонац

Познато је да је старијих све више, како у свету, тако и у нашој земљи. Стручњаци објашњавају да разлици за повећање броја старих особа у укупној популацији нису исти када је реч о Србији и, рецимо, земљама Европске уније. У ЕУ старење становништва је резултат продуженог очекиваног трајања живота, док је код нас то само додатна детерминанта, а главни разлог старења нације је пре свега смањење фертилитета (родности) – од средине прошлог века стопа укупног фертилитета је недовољна за обнављање становништва. У Србији удео старијих од 65 година у укупној популацији,

и размену информација (ТАI-ЕХ) Европске комисије и Тим за социјално укључивање и смањење сиромаштва Владе Републике Србије, а скупу су присуствовали високи представници ресорних министарстава Владе Србије, стручњаци и истраживачи из Велике Британије, Аустрије, Словеније и Србије, и представници цивилног сектора.

Дуготрајну негу ОЕБС дефинише као укупну организовану подршку друштва особама којима је неопходна помоћ у обављању свакодневних животних активности у дужем временском периоду. Према подацима РЗС, стопа зависности старих 2011.

су такође потенцијална група којој дуготрајна нега може бити неопходна.

На скупу су представљени и неки од резултата анкете из 2011. спроведене у оквиру истраживања о елементима дуготрајне неге у Србији, из којих се јасно види да се с повећањем година живота повећава проценат људи којима је потребна подршка, али да то повећање није нагло изражено све до 80-их година, када проценти драматично расту и када 50 одсто људи има потребу за подршком у обављању барем једне основне или додатне активности.

Истом анкетом дошло се и до података да се у Србији највећи

такође и многе општине у Србији веома озбиљно старе, јер их напушта млађе радно способно становништво, па је стално пружање помоћи старијима све мање могуће.

У Србији, наравно, постоји и државни систем дуготрајне неге, који подразумева новчане накнаде и услуге. Новчане накнаде, на које могу да остваре право особе које због болести или инвалидности не могу самостално да обављају свакодневне активности, финансирају се из доприноса за ПИО за пензионере и осигуранике (новчана накнада за помоћ и негу другог лица) и, према Закону о социјалној заштити, из републичког буџета (додатак за помоћ и негу другог лица и увећани додатак). Укупно корисника новчаних накнада, према подацима из 2011, има око 107.000, од тога 62.000 чине старији од 65 година, док укупни расходи из оба система износе око 20 милијарди динара, односно чине 0,6 одсто БДП-а. Иако појединачни износи можда не делују велики, они укупно, поређења ради, износе више него новчана средства која се исплаћују за деље додатке и социјалну помоћ, који су два програма усмерена на сиромашне.

Када је реч о услугама, неке су у мандату националног, а неке локалног нивоа. Из републичког буџета финансирају се институције за смештај, као и услуге кућног лечења, неге, палијативне неге (из здравственог осигурања), док се на нивоу локалних самоуправа обезбеђују средства за различите услуге, од којих је једна помоћ у кући.

Један од закључака радионице јесте да би оволико различитих актера и извора финансирања с једне стране могло да буде предност, али у земљи која је као Србија мање развијена, већа је шанса да буду недостатак, па би из овог, али и многих других разлога требало размислити о унапређењу оваквог система.

Весна Кадић

према незваничним резултатима најновијег пописа из 2011, износи око 17,4 одсто, док старији од 80 година чине 3,6 одсто укупног броја становника. Ови проценти су на нивоу просека ЕУ, а предвиђа се њихов пораст у будућности. Демографски трендови и у Европи и у Србији су један од важних разлога због којих ће порастити потражња за дуготрајном негом.

Наведени подаци представљени су на дводневној радионици о дуготрајној нези која је недавно одржана у Београду. Радионицу су организовали Инструмент за техничку помоћ

износила је 25,5 одсто, што је око просека ЕУ, а предвиђа се да ће за 30 година достићи 36,3 процената. Прелиминарни резултати пописа из 2011. године говоре и да 7,4 одсто или више од 90.000 старијих исказује веома велике тешкоће или уопште није у могућности да се самостално одева, храни, одржава личну хигијену, што је све веома близу дефиницији о основним активностима које су везане за дуготрајну негу. Поред тога, у овај број су укључене и особе које су исказале да имају веома висок ниво проблема са концентрацијом и памћењем, и оне

број људи заправо ослања на подршку породице, и то готово 80 процената – 12,6 одсто ослања се на рођаке, пријатеље, комшије, 2,3 на плаћену помоћ, док се свега 0,7 одсто ослања на помоћ у кући коју пружа држава. До веома сличних података дошло је и истраживање НВО „Снага пријатељства“ Amity из 2007. године.

Међутим, породични модел обезбеђења дуготрајне неге, који је најзаступљенији и у земљама ЕУ, тешко је одржив – све мање се живи у вишегенерациским породицама, све више младих напушта земљу, а

ИСКУШЕЊА СУПРУЖНИЧКЕ ОДАНОСТИ

Сва лица љубави

Много је одговора на дилему о животу који, услед старости и болести, више није прави живот, али пракса пружа задивљујуће примере безусловне посвећености до последњег позног часа

„Живот је диван. И тако дугачак“, са призвучком опраштања каже јунакиња филма „Љубав“, док листа породични албум и пребире по фотографијама из давних дана.

На њеном лепом лицу отиснуте су године проживљене на најбољи могући начин – срећан брак, потомство, успешна кари-

му којим ће бити отворен и овогодишњи београдски ФЕСТ, много се протеклих месеци писало и говорило, а носиоци главних улога Емануела Рива (86) и Жан Луј Трентињан (82) личним примером осликавају и потврђују лепоту и узбудљивост животних непредвидљивости.

држи и докле пуштати оболелог да пати испуњавајући своју потребу (или задату дужност) да се живот мора одживети, чак и кад представља неподношљиву муку.

И шта је у том случају љубав? Избор Евиног супруга Жоржа је само његов, али порука је уни-

реткост да болесник надживи оног ко се старао о њему јер су напори били превелики за овог потоњег.

Досадашњи социодемографски стереотипи подразумевали су да је обично жена жртва, односно да све пада на њу. Као што је било нормално да носи највећи терет бриге о потомству, тако и у позном добу опет преузима на себе одговорност за остарелог и онемоћалог супружника.

До промене улога дошло је неосетно. Не само због измене односа снага међу половима и другачијег положаја жене у друштву у професионалној хијерархији, већ и због смањене смртности мушкараца. Сада је све чешће случај да они воде главну реч у нези оболелог сродника. Према истраживању професора Ричарда Расела из Рочестера, у америчкој држави Њујорк, близу два милиона старијих мушкараца у САД нашло се у улози неговатеља, од тога око милион мужева који негују и пазе супруге погођене Алцхајмеровом болешћу и другим облицима деменције или можданим ударом.

Занимљиво је и то да се мушкарци одлично сналазе у новој улози, од почетне несигурности до потпуног владања ситуацијом када је у питању и интимна нега, пресвлачење, а и кућни послови. Психолози се слажу да је одржавање заједнице у колико-толико функционалном стању најбољи модел одрживог старења. Докле год су двоје људи заједно, чак и ако су обоје уздрманог здравља, очување такозваног нормалног живота доприноси стабилности менталне структуре. Уосталом сви ми то добро знамо, па и кад чујемо да се неко брине због старијих родитеља, убичајени одговор је: „Добро је док су заједно, како год да су“. Али, и то важи само донекле, нажалост. Филм „Љубав“ управо то показује. И то је живот, и то је љубав.

Д. Драгић

Сцена из филма „Љубав“

јера, разне угодности које носи припадност вишој средњој класи. И то је трајало. До јуче, у том животу постојало је и сутра.

У осамдесет и некој, пензионисана професорка клавира Ева и њен супруг Жорж, у амбијенту пространог, удобног париског стана и крцатог књигама, живели су тихим ритмом, испуњавајући време дневним активностима, читањем, музиком, изласцима.

Од јуче, мирна, пријатна колотечина одлази у неповрат, пресечена можданим ударом који Евину десну страну оставља парализовану. Онда следи још један удар и све што је било пре тога постаје заборављени сан, а свакодневица се претвара у истински кошмар.

О наградама овенчаног „Љубави“ аустријског редитеља Михаела Ханекеа, освајачу канске „Златне палме“ 2012, до читавог низа других престижних признања и номинација за Оскара, фил-

Поготово то важи за Риву која је имала свега неколико филмских улога (више се бавила поезијом), од тога две главне, прву која ју је прославила, у филму „Хирошима, љубави моја“ пре више од пет деценија, и сада ову којом је номинована за Оскара, и то као најстарија глумица икад предложена за ову награду.

Обасута позивима и молбама за интервјуе, уморна и озарена, изјавила је ових дана да све ово што јој се тренутно дешава „доживљава као дар у последњој етапи свог живота“. У „Љубави“, међутим, нема награде, нити просветљујућих спознаја. Филм савршене и болне естетике, нежан и сурово реалан, оставља сваког од гледалаца са својим мислима и дилемама.

Како и докле помагати свом блиском и вољеном коме истинске помоћи више нема? Докле искушавати сопствене физичке и психичке моћи да се све то из-

верзална – да успешна заједница двоје људи носи, бар до неке тачке, највећи енергетски потенцијал и највеће могућности за позитивне подстицаје. У свакодневном животу, широј породици, окружењу, сви знамо за примере задивљујуће пожртвованости супружника. То су анонимни хероји, о њима новине никад неће писати, али нега коју они пружају свом животном сапутнику често је делотворнија од било каквих услуга, чак и врхунске медицине. У одређеној мери, додуше.

У филму главни јунак, мада без материјалних проблема, одбија помоћ са стране јер је уверен да његову љубав и брижност не може да замени ниједна неговатељица. Али, његова физичка и психичка кондиција има границе. У животу се чешће дешава да људи себи не могу да приуште испомоћ и то су онда изузетно тешке ситуације. Није

Солидарност младости и старости

Занимљиви одговори из ОЕЦД на питање како да друштва која старе остану просперитетна

Решење за демографску кризу је једноставно: млађи би требало да почну да раде раније, а старији да престану касније. Мора се, другим речима, променити економска база „државе благодестања“, сматра Ив Летерм, заменик генералног секретара ОЕЦД, клуба 34 развијене економије, и бивши премијер земље која припада државама чији су социјални модели већ дуго планетарни узор – Белгије.

У интервјуу веб порталу „Алијанс нолиц“, који се бави проблемима

ходно је зато ојачати могућности да се млади лакше и раније појаве на тржишту рада, како би тиме допринели економском расту. Друга страна те медаље је да старији раде дуже: учешће старијих од 55 година у укупној радној снази треба да буде много веће. Обе мере би за резултат требало

људи. То су инвестиције у образовање, али и у обуку за специфична занимања (занате, једноставније речено), као и промена породичних политика. Тако нешто је, каже, већ започето у скандинавским земљама и у Француској, где се на државном нивоу подржава материнство које не прекида професионалну каријеру.

Посебно занимљив пример је, указао је Летерм, Аустралија, где је влада омогућила да по-

вотне инвестиције, кад треба да купе стан, на пример. Солидарност је, дакле, двосмерна.

Биланс тог трансфера је, међутим, и даље у корист млађе генерације. То се јасно види кад се саберу сва давања за образовање, бригу о деци и слично, што све користе они млађи, а што је у укупном збиру више од онога што се издваја за финансирање пензија. То би, сматра овај високи функционер ОЕЦД, морало да се и у фискалним билансима прикаже транспарентније, да се у бројкама изнесе прави трошак пензијских система с једне стране, а све што старија генерација истовремено даје млађој, с друге.

Летерм указује и на оно што не може да се прикаже буџетским бројевима: на неопходност повратка неким помало заборављеним породичним вредностима, да се лични и породични живот боље уравнотежује са оним професионалним.

Најзад, оно што би такође требало да буде важно, али не на дну листе приоритета, а то је да се оно што се обезбеђује родитељима, обезбеди и за генерацију баба и деда, тако да и они преузму већу улогу у животу својих потомака.

Ако је циљ сачувати једно од главних цивилизацијских постигнућа које је развијено после Другог светског рата – систем у којем су обезбеђени социјална сигурност, здравствена заштита и универзално здравствено осигурање, онда је одговор на дилему треба ли демографске политике подредити економским циљевима, или те циљеве демографским реалностима – једноставан.

– Оба елемента су веома важна – образложио је Ив Летерм. – Али најважније је да се друштва обнављају, да подједнако важну улогу у њима имају и млади и стари. **М. Бекин**

ма демографије, социјалне мобилности, екологије и њиховим везама са финансијама, на Берлинском демографском форуму одржаном прошлог месеца, Летерм је изнео своје уверење да је међугенерациска солидарност кључ за решење у последњој деценији све актуелније дилеме: како да друштва која старе (а то су готово сва она на западу) остану просперитетна, с обзиром на растуће издатке за издржавање оних који су завршили радни век, а предстоји им још много година непродуктивног живота.

– Незапосленост младих је готово свуда веома висока. Неоп-

да имају проширење економске базе оног што се назива држава благодестања – каже Летерм.

Како то извести? Већина влада „зрелих“ економија се усредредила на реформу пензијских система подизањем границе за престанак каријере, смањивањем обавеза према пензионерима, усклађивањем границе за пуну пензију са очекиваним животним веком... Све су то добре мере, али нису довољне, све то је само почетак, сматра бивши белгијски премијер.

По његовом мишљењу, следећи корак је стварање услова за раније радно ангажовање младих

родилско одсуство може да се преноси са родитеља на бабе и деде, да би мајка могла раније да се врати послу. Та брига о унуцима је једна врста међугенерациске солидарности, нешто што је добро и за младе родитеље и за њихове родитеље, а такође и за компаније, па и за цело друштво.

Ив Летерм указује да најубичајенији „међугенерациски трансфер“ – то што они који раде плаћају допринос којима се финансирају пензије оних који су окончали радни век, има и другу, мање видљиву страну, а то је да старији родитељи дају новац својој деци за важне жи-

Београђани се радо враћају завичају и његовим аутентичним производима

УДРУЖЕЊЕ ПИРОЋАНАЦА ИЗ БЕОГРАДА НА САЈМУ ПЕГЛАНИХ КОБАСИЦА

Оживели традицију и старе специјалитете

Завичајна удружења постоје да би, између осталог, промовисала своју завичај, његове туристичке предности, обичаје, брендове и гастрономске специјалитете. Чланови Удружења Пироћанаца у Београду су имали задовољство да у родни град доведу рођаке и пријатеље из Београда и других градова на Трећи сајам пегланих кобасица, или како то у Пироту кажу – на светско првенство мајстора пегланих кобасица.

Захваљујући подршци Миомира Николића, директора фармaceutске фирме „Фармалогист“, пореклом Пироћанца, обезбеђен је бесплатан аутобуски превоз, а општинско руководство и Туристичка организација Пирота за госте из Београда су одобрили специјалан попуст за улазнице за сајам. А „београдски“ Пироћанци су се одужили тако што су купили велике количине пегланих кобасица и других специјалитета, нешто за себе, нешто за рођаке и пријатеље, чак и оне у иностранству. Директан маркетинг је проверено најефикаснији.

Пеглана кобасица, која се у пиротском крају прави стотинама година, тек је недавно почела да излази из анонимности. Сајам је добра прилика за Пироћанце у Пироту, као и оне ван њега да се осврну на своју тра-

дицију, на заборављене вредности и специјалитете, да их брендирају и заштите и сачувају за будуће генерације. Већ се доста писало о рецепту за пеглану кобасицу, тзв. пиротску вијагру,

а онима који о томе још нису информисани препоручујемо да посете сајт: www.peglana.com.

Гости из Београда, који су прешли више од 600 километара у једном дану, кажу да су имали јаку жељу да дођу у Пирот и буду део те све популарније манифестације, која је ове године забележила рекордних 3.000 посетилаца. Трећина њих је дошла из Бугарске.

Сајам је био, а на сајму... Пеглане кобасице разноврсног састава (има наговештаја да ће сле-

деће године експериментисати и са нојевим месом), пиротски качкавал и сир, старопланински гастрономски специјалитети, козји сир у маслиновом уљу и биљкама са Старе планине, вино и

своје победнике, а проглашен је и најбоље уређен штанд.

Све пеглане кобасице донете на сајам продате су по цени од 2.800 до 3.000 динара за килограм. Да их је било више, и то би се продало. Излагачи су и сами затечени огромним интересовањем за овај производ, који је доскора прављен искључиво за кућну употребу. На питање хоће ли направити још коју туру кобасица током зиме, сумњичаво су вртели главом. Један нам је рекао: „Нема више меса, све касапнице у граду смо испразнили, а у селима нема више шта да се закоље“. Ипак обећавају да ће за следећу годину доћи боље припремљени, појачаће сточни фонд – уложиће средства у чување стоке да би имали сопствену сировинску основу.

Након проглашења победника започело је славље. Већем броју Пироћанаца из Београда посебно гостопримство указано је у дому Костића и Динића и у кући Николић Миње из Темске, као и у домовима њихових рођака и пријатеља.

Дан је био прекратак, сви су желели да остану још мало. Тешка срца су кренули пут Београда, пуни утисака и спремни да следеће године дођу на дуже и у још већем броју.

Драгана Динић

СВЕТИ САВА – КРСНА СЛАВА
УДРУЖЕЊА У КИКИНДИ

Свечано уз бројне госте

Удружење пензионера кикиндске општине и овог 27. јануара прославило је своју крсну славу – Светог Саву. Хор Културно-уметничког друштва пензионера „Сунчана јесен“, са диригентом Зорицом Француски, отпевао је Светосавску химну. Овог пута кума је била пензионерка Меланија Толимир, а обред су

обавили протонамесници Вујадин Стокић и Миланко Сандић и Братислав Јовановић из Храма Светог оца Николаја у Кикинди. Слободан Вујин, председник Месне организације Први рејон и књижевник, говорио је о лику и заслугама светог Саве.

После сечења славског колача, Јела Величков, председница

Меланија Толимир, кума овогодишње славе,
приликом сечења колача

Гости дошли
и са стране

КУД-а „Сунчана јесен“, прихватила је да догодине буде кума прославе Савиндана.

Међу многобројним гостима у сали Дома пензионера у Кикинди, обележавању крсне славе удружења присуствовали су и Милан Ненадић, председник Савеза пензионера Војводине, и председници пензионерских

удружења – Шпиро Безбрадица из Земуна, Милева Бабић из Апатина и Љиљана Петров из Зрењанина.

Новинарки кикиндске Телевизије ВК Весни Бојић уручена је захвалница за допринос извештавању о активностима Општинског удружења пензионера. **С. Завишић**

ПЕЋИНАЧКО УДРУЖЕЊЕ ПЕНЗИОНЕРА

Најбоље у Срему

Чланови Општинског удружења пензионера у Пећинцима кажу да у њиховим просторијама увек влада добро расположење и да им долазак тамо улива оптимизам да ће превазићи многе тешкоће.

– У пећиначкој општини има око 2.500 пензионера, а њих 750 су чланови удружења. Чланарина је 200 динара и нисмо је

мењали четири године – истиче Слободан Плавшић, председник удружења.

Правило је да шест пута годишње набављају намирнице по повољним ценама, које се, као и огрев, отплаћују у више рата, а како руководство све плаћа преко жиро-рачуна, ужива поверење пензионера. У прошлој години набављено је близу 24.000

килограма сухомеснатих производа и лиснатог теста, 10 тона јабука, пет тона пасуља и 2.200 кубних метара огревног дрвета.

У Пећинцима и неколико других села пензионери су сваког месеца у својим просторијама на кредит могли да купе и белу технику, посуђе и постељину.

– Задовољни смо и због тога што је у години иза нас 15 пензионера из пећиначке општине о трошку Фонда ПИО користило бањско лечење – каже Плавшић, и додаје да је ово удружење организовало и одлазак 35 чланова у Сокобању. Десетодневни боравак су платили у осам месечних рата, а ове године на исти начин ће отићи у Бању Јунаковић крај Апатина.

Пећинчани се разликују од других и по томе што њихово удружење има аутомобил, па им је тако олакшан рад на терену и брзо могу стићи до сваког од 15 месних удружења.

Општинско удружење пензионера у Пећинцима ради сваког дана од 7 до 12 часова, захваљујући Слободану Плавшићу. Председник, иако не баш доброг здравља, не поустаје већ у просторије удружења долази и викендом. Наврате и други пензионери да се информишу о куповини на рате, да попричају о актуелним спортским и другим догађајима или да прочитају „Глас осигураника“. **Д. Р.**

Слободан
Плавшић

РУМА

У част светог Саве

Као што то чине сваке године, и овога пута је у Геронтолошком центру „Срем“ у Руми приређен пригодан програм у част Растка Немањића, првог српског архиепископа и писца. Становници ГЦ „Срем“ посветили су стихове овом просветитељу, који је са оцем Стефаном Немањом подигао Хиландар. Окупљени корисници одслушали су химну светом Сави, а затим су могли да чују и историјске податке о њему, бајке и приче, које су припремили чланови рецитаторске секције.

У програму у холу Б објекта румске установе учествовали су Радован Дробац, Рада Елез, Босиљка Ђорђевић, Стана Марчетић, Мирослава Љубинковић, Драгиња Матић, Миланка Денић, Иванка Бурчик и Емилија Миљковић. Они су програм о светом Сави припремили уз помоћ радног терапеута Снежане Стошић.

Д. Р.

БЛАЦЕ

Помажу болеснима и старима

Општинска организација пензионера у Блацу током целе године помаже болесним и старим члановима. За овакав вид активности задужени су председници и чланови месних одбора на терену.

– Наша акција да притекнемо у помоћ болесним и старим пензионерима систематска је и траје 365 дана у години. То је наша обавеза, а она доприноси да ови људи схвате да ипак нису сами. Њима је значајно што их обилазимо и због тога су веома задовољни и захвални. Наши представници и чланови месних организација пружају им помоћ у храни и средствима за хигијену. Помоћ стиже искључиво онима којима је најнеопходнија и ту не може и не сме да буде никакве злоупотребе – каже председник бачких пензионера, Десимир Ђорђевић.

У прошлој години помоћ у пакетима примило је више стотина пензионера. Акција се наставља и ове године.

Ж. Д.

КЊАЖЕВАЦ

Додељене светосавске награде

Верници и православна црква Св. Георгије у Књажевцу обележили су 27. јануара дан утемељитеља српске цркве, државе и школства, светог Саве. Савиндан је прослављен и у свим основним и средњим школама пригодним програмима и сечењем колача, а многи су и награђени за постигнут одличан успех на полугодишту. Награде су добили и најбољи спортисти. Школска слава у Књажевцу је обележена и свечаном академијом у Великој сали Дома културе, а домаћин овогодишње прославе била је ОШ „Дубрава“, која је припремила богат програм за ђаке, наставнике и грађане.

Завичајни музеј из Књажевца и породица Михајловић уручили су награде и признања ученицима, школама и грађанима који су били најуспешнији на традиционалном

22. Дечјем ликовном салону „Свети Сава“ и конкурс за најлепши славски колач. Уз беседу Драгане Љубисављевић, директорке ОШ „Вук Караџић“, пригодан програм извели су ученици Гимназије, ОШ „Димитрије Тодоровић Каплар“ и ОШ „Вук Караџић“.

На 21. Светосавски књижевни конкурс књажевачке библиотеке „Његош“, са темом „Трагом старина“, пријавило се из читаве Србије 156 учесника са 282 рада. У свим категоријама жири је доделио по три награде и више похвалница.

За Књажевац је већ традиционално да се Савиндан све свечаније и масовније обележава, па је тако било и ове године.

Д. Ђ.

Борски пензионери са гостима

БОР

Другарство јаче од година

Удружење пензионера из Бора (окупља око 13.000 чланова) и ове године на своју славу, Светог Саву, показало је да не заборавља колеге из осталих тимочких општина. На Савиндан, у познатом борском ресторану „Медаља“ у Спортском центру, окупило се око 200 пензионера и инвалида рада из Књажевца, Неготина, Бољевца, Зајечара, Кладова и мањих места овог дела Србије.

Чедомир Радосављевић поздравља госте

– Настављамо стара пријатељства и дружења, све славимо заједно и остајемо најбољи другови до краја живота. Овакви скупови се не заборављају и зато се трудимо да и генерације после нас наставе овим путем – рекао је домаћин Чедомир Радосављевић, председник борских пензионера.

На Савиндан гости пензионера били су и представници СУБНОР-а Борског округа са којима се негује вишедеценијска плодна сарадња.

– Волимо да дођемо у Бор, град где су наше породице деценијама радиле и зарађивале за живот. И данас је велики број Књажевчана у Бору, неки после пензионисања остају у граду бабра, многи се враћају у родни крај. Размењујемо и културне садржаје, организујемо заједничка путовања и излете, спортска такмичења. И наша деца стварају заједничка пријатељства, што је заиста лепо и корисно – нагласила је Стаљинка – Беба Милић из књажевачког Удружења пензионера.

Б. Ф.

КИКИНДА

Намирнице на рате

Ове зиме је Удружење пензионера кикиндске општине у два наврата обезбедило снабдевање својих чланова свежеом речном рибом. Прва испорука износила је око 300, а друга стотинак килограма. Килограм шарана стајао је 360, а толстолобика 240 динара, а отплата је у пет петнаестодневних рата без камате. Током прошле године набављена је и смрзнута морска риба.

Општинско удружење пензионера у Кикинди већ годинама омогућава својим члановима куповину различитих намирница на бескаматни кредит, као и огрева, бицикала и друге робе са отплатом у више рата.

С. З.

СВРЉИГ

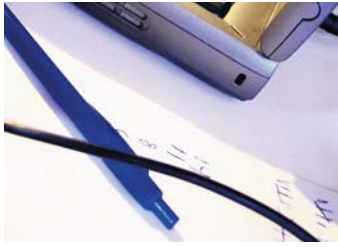
Светосавски турнир у шаху

Поводом Савиндана, 27. јануара ове године у Клубу Удружења пензионера општине Сврљиг одржан је први Светосавски турнир у шаху. У конкуренцији 16 шахиста, чланова ШК „Ветеран“, победио је мајсторски кандидат Војкан Маринковић. Он ће као победник учествовати на меморијалном шаховском турниру „Булатовић“ у Нишу.

Гости шахиста били су Миливоје Миливојевић, секретар Шаховског савеза Србије, и Александар Величковић, председник Регионалног шаховског савеза Ниша. И Миливојевић и Величковић задовољни су организовањем такмичења у малим срединама и афирмацијом клубова. Сврљиг има врсне шахисте и сјајну шаховску будућност, а признање је стигло и домаћину, организатору турнира – ШК „Ветеран“.

С. Ђ.

ПИШИТЕ НАМ

Драги читаоци,

Ово је простор намењен Вашим писмима. Пишите нам шта Вам се у нашем и Вашем листу допада, а шта би могло да буде боље, шта бисте волели да прочитате или да саопштите другим читаоцима.

Адреса је Булевар уметности 10, 11070 Београд, или електронском поштом, на glasosiguranika@pio.rs

Сланинијада у Качареву

Удружење пензионера београдске општине Палилула подржава традицију да се сваке године међународна манифестација „Сланинијада“ у Качареву организује на једном ширем плану, и учествује са великим бројем својих пензионера. Како се Сланинијада одржава у другој половини фебруара, наши пензионери се интересују и пријављују већ у децембру. Познато је да ову манифестацију посећује велики број пензионера, како би обезбедили специјалитете за своју децу и унучад, а воле и да мало изађу из куће. Међутим, цене су превисоке – како у хали, где је и највише излагача, вероватно због закупа тезги, тако и под шатром. Цене су ненормално високе, као да желе за три дана да се обогате.

За оне који не знају, у Качареву постоји сала „Гранд“ у којој је све врло лепо организовано, та сала има капацитет 300 места, и ту се ми пензионери видимо и дружимо са члановима других удружења из Београда и целе Србије, баш се лепо дру-

жимо. Ресторан има понуду за свачији џеп, од куваних јела, роштиља, печења, па чак и да донесете своје сендвиче, уз добру музику можете да седите.

Ову прилику користимо и да, иако није са наше територије, похвалимо поштару из Куршумлијске бање који је својим залагањем обезбедио средства за изврстан број пакетића за децу. Посебну пажњу и похвалу заслужује због тога што помаже својим пензионерима и доноси им све што је потребно.

Ј. Драговић,

Удружење пензионера општине Палилула, Београд

Некад и сад

Туберкулоза највећи проблем

Када је пре 15 година Закон о осигурању радника од 14. маја 1922. године ступио на снагу, била је организација здравствене службе један од најважнијих, најхитнијих и најтежих задатака новооснованог Средишњег уреда за осигурање радника са седиштем у Загребу. За то време стварала се, организовала и подизала институција радничког осигурања у неким крајевима потпуно из

основа, јер дотле уопште није постојала, а у другим крајевима изграђивала се нова организација са старим темељима.

Болничко лечење уредских чланова врши се у свим државним самоуправним и градским болницама. Потешкоће око болничког лечења састоје се у томе што у великим болницама постоји недостатак кревета. Нарочито треба наласити да ни највеће болнице немају довољан број кревета за туберкулозне болеснике чије је лечење из многих разлога иницирано само болницама. Кретање свих обољења осигураних чланова Средишњег уреда показује да је 1926. године било 184.003 оболела члана, 1932. године боловало је 187.230 особа, 1933. године било је 189.456 болесних чланова, 1934. године било је 212.569 болесних особа, а да је 1935. године боловало 260.392 осигурана члана.

(Петнаест година Средишњег уреда за осигурање радника, Загреб, 1938)

Најчешћи узрочник – болести система крвотока

Подаци Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање показују да су у више од 50 одсто случајева узроци инвалидности болести система крвотока и тумори.

Жене у највећем броју случајева право на инвалидску пензију остварују услед карцинома, док мушкарци у инвалидску пензију одлазе пре свега због кардиоваскуларних обољења.

Према подацима из 2011. године, 31,25 одсто корисника инвалидске пензије пензионисано је због болести крвног система, 26,24 одсто услед тумора, а затим следе друге болести и душевни поремећаји. Петина инвалидских пензионера мушког пола пензионисала се због тумора, 37,33 одсто због обољења система крвотока, а

око 10 одсто услед душевних поремећаја. Због болести нервног система право на инвалидску пензију остварило је 3,84 одсто мушкараца и 5,63 одсто жена.

Мање од петине корисника инвалидске

пензије, односно 18,5 одсто, остварило је право на пензију због кардиоваскуларних болести, а 38,69 одсто због тумора. Душевни поремећаји су у 2011. години за 11,85 одсто жена корисница инвалидске пензије били разлог за пензију, а обољења костију и мишића код око 10 одсто жена.

Поред тога, подаци од 2008. до 2011. године показују да се смањује број инвалидских пензионера. Број корисника инвалидске пензије оболелих од карцинома повећао се у том периоду за око седам одсто, а 2009. године забележен је највећи број пензионисаних особа због душевних поремећаја.

У поређењу са 1997. годином учешће инвалидских у укупном броју пензија пало је са 30 на 20 одсто.

Ј. О.

Породична пензија после смрти родитеља

? Зора С., Аранђеловац: Имам 54 године. Као дипломирани економиста радила сам у Фабрици електропорцелана у Аранђеловцу од 1983. до 2010, када сам проглашена технолошким вишком. Сада се налазим на евиденцији Националне службе за запошљавање као незапослено лице. С обзиром на то да ми је здравље нарушено, нисам у могућности да тражим посао. Молим Вас да ми одговорите да ли могу да наследим пензију моје мајке и ако могу, шта ми је потребно од документације? Све ово да бих премостила период док не напуним 65 година и узмем своју старосну пензију.

Одговор: Да би деца старија од 26 година живота, а то је Ваш случај, евентуално остварила право на породичну пензију после смрти родитеља, потребно је доказати да сте неспособни за самосталан живот и рад, на основу медицинске документације. Такође је потребно доказати да је та неспособност настала пре смрти родитеља, као и да Вас је тај родитељ издржавао до своје смрти. Овде пре свега треба доказати да Вас супруг и деца нису издржавали, јер су по приоритету то били дужни, пре родитеља.

Од докумената пре свега треба обезбедити медицинску до-

кументацију на основу које би се оценила неспособност за самосталан живот и рад, копију личне карте и здравствене књижице. Поред тога, потребан је и извод из матичне књиге рођених за Вас и умрлица за покојног пензионера. Ако се створе предуслови по питању неспособности за живот и рад, треба обезбедити пореска уверења за Вас и чланове домаћинства, као и сведоке који ће дати изјаве на околност издржавања. Иначе, за Вашу информацију, за жене осигуранике за старосну пензију је потребно 60 година живота, а не 65, и минимум 15 година стажа осигурања.

Телесно оштећење

? С. М., Београд: Решењем Фонда ПИО одбијен ми је захтев за остваривање права на новчану накнаду за туђу негу и помоћ. Молим Вас да ме упутите ком органу да се обратим за евентуално коришћење олакшица у плаћању Инфостана, струје и сл., а по основу телесног оштећења које је одређено у висини од 40 одсто.

Одговор: Према нашем са знању, нема званичних података о томе да се било које обавезе грађана смањују због постојања седмог степена телесног оштећења члана домаћинства.

Ово, наравно, не значи да не можете да се обратите непосредно надлежним органима, који можда својим интерним актима дозвољавају неке олакшице у овом случају.

Рад у иностранству

? Г. Величковић, Београд: Од априла 2010. године узимао сам два пута по шест месеци неплаћеног одсуства по основу стручног оспособљавања и усавршавања и радио код страног послодавца, за шта поседујем неопходну документацију. Која је процедура да за овај период регулишем радни стаж? Да ли застарева право да се за тај период уплати допринос за радни стаж и ако застарева, који је то рок? Пошто се бавим послом за који се обрачунава бенефицирани радни стаж, да ли је могуће по принципу прорате обрачунати са бенефицијом и период који је краћи од календарске године, нпр. да ми се два месеца која сам радио рачунају као три. Да ли се може обрачунати као бенефициран радни стаж време проведено код иностраног послодавца на истим пословима које обављам у нашој земљи, а за које се обрачунава бенефицирани радни стаж?

Одговор: Максималан период који се може регулисати уназад од поднетог захтева за признавање својства осигураника за лица која се налазе ван осигурања јесте 30 дана, што значи

да немате законске могућности да сада накнадно ове периоде стручног усавршавања у иностранству регулишете као стаж осигурања. Што се тиче стажа који се рачуна са увећаним тра-

ВИ ПИТАТЕ „ГЛАС ОСИГУРАНИКА“ ОДГОВАРА

Весна Вићентијевић

Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање

јањем, све време проведено на овим радним местима се рачуна као бенефицирани радни стаж, те се сабирају и месеци и дани проведени на раду на овим пословима. Стаж навршен у другој држави искључиво се признаје према правним прописима те државе, а принцип је, ако постоји споразум о социјалном осигу-

рању између тих држава, да се за остваривање било ког права стаж у другој држави обрачунава само као стаж у ефективном трајању, а да се само у држави у којој је стаж остварен може рачунати као стаж са увећаним трајањем, ако међународним споразумом није другачије предвиђено.

Нема одрицања од стажа

? Марко Милутиновић, Књажевац: Од Фонда ПИО добио сам привремено решење којим ми се признаје право на старосну пензију од 3. 11. 2008. године. Већ четири године ми се одбија 1/3 пензије у циљу измирења дуговања. Сада сам добио друго решење којим ми се одређује нов износ пензије у висини од 12.898,17 динара, на основу претежног стажа из радног односа. Сматрам да сам оштећен и интересује ме да ли имам право на исплату разлике износа пензије за претходни период? Такође ме занима да ли могу да се одрекнем стажа за који дугујем доприносе да ми се више не би одбијала трећина пензије?

Одговор: Корисници пољопривредне пензије, који су претежан стаж осигурања навршили као запослени или у обављању самосталне делатности, имају право на одређивање повољнијег износа најниже пензије, односно да им се од дана доношења решења по службеној дужности одреди повољнији износ најниже пензије, у складу

са чл. 76 Закона о ПИО. Пољопривредног стажа за који нисте уплатили доприносе, а по основу кога имате дуг који се намирује кроз примену чл. 120 Закона о ПИО, одбијањем трећине пензије до намирења дуга, не можете се одрећи јер се не ради о добровољном већ о обавезном осигурању по основу бављења пољопривредном делатношћу.

Сразмерна пензија за стаж у Србији и Македонији

? Видоје Милошевић, Београд: Моја супруга је рођена 12. 7. 1956. године и има осам година пензијског стажа у Македонији и седам година и шест месеци стажа у Србији, од чега шест година по основу продуженог осигурања и једну годину и шест месеци по основу запослења. Да ли моја супруга може да оствари право на пензију, када и под којим условима?

Одговор: Према Вашим речима, Ваша супруга има укупно 15 година и 6 месеци стажа осигурања, навршеног делимично у Републици Македонији, а делимично у Републици Србији. Према важећим прописима у Републици Србији, Ваша супруга када наврши 60 година живота, моћи ће да оствари сразмерни део пензи-

је у Србији према стажу осигурања који се састоји од продуженог осигурања као супруга војног лица и по основу запослења. До тада би било пожељно да затражи потврђивање стажа навршеног у Македонији преко надлежне Филијале ПИО у Србији, и то ће знатно убрзати поступак за пензионисање у Републици Србији.

СКАНДИНАВКА

АУТОР: ЛОВИЧИЋ	ХОЛАНДСКИ ФИЛОЗОФ РО- ТЕРДАМСКИ	ДЕО ОКА	ПОЗА, ПОЛОЖАЈ	СТАНОВНИК ПИРАНА	ОБОРИТИ, СВАЛИТИ	ЧЛАН РОТАРИ КЛУБА	ЈЕДНОЦИФРЕ- НИ БРОЈ
ИЗВОЗ РОБЕ							
МУШКО ИМЕ							
СПРАВЕ, УРЕЂАЈИ							
МЕСТО КОД ТРЕБИЊА							СТ. ГРЧКИ ВАЈАР ИЗ ЕГИПЕ
МАЈСТОРСКИ КАНДИДАТ (СКР.)			ГЛУМАЦ РОБЕРТ ДЕ МАСТ ИЗ ВУНЕ				
СИМБОЛ КИСЕОНИКА		СТАНОВНИК ЛАЦИЈА ЗАЛИВАЊЕ ВОДОМ					
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	НАРОД ПТИЦА ПЕВАЧИЦА						
ГРАД У ФРАНЦУСКОЈ				ЋАТА, НОТАР	КОЊ У ПЕСМИ ТЕРАТИ ИНАТ		
РАСТВОР							
ШПАНСКИ ПЕСНИК, ПЕДРО							
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	ЛИТЕРАТА УМОР, ПРЕМОР						ПОВОРКА КАМИЛА (МН.)
СТРУКА, ЗАНИМАЊЕ						ОЗНАКА ЗА КАРАТ ИМЕ. ПЕВ. ДАПЧЕВИЋ	
1. И 17. СЛОВО ЂИРИЛИЦЕ			КРПА, ДРОЊАК ТРГАТИ				
НИЈЕ ТВРД				СТ. ГРАД ФЕНИКИЈЕ РАДНИК У ЛИВНИЦИ			
ОЗНАКА ЗА ОБИМ		ИМЕ ГАРАШАНИНА ХЕЛЕНСКИ ПЕСНИК					
МУШКО ИМЕ							
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	ГРАД У ИТАЛИЈИ ОЗНАКА НА РЕЦЕПТИМА						
ДЕО НЕКЕ ОТПЛАТЕ					АКАДЕМИЈА НАУКА ПРВО СЛОВО		
ЖИВОТИЊА СА КРИЛИМА						ОЗНАКА ИТАЛИЈЕ	

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА: стадион, трновче, акита, о, ната, ск, ича, ото, си, урал, л, ерато, астатин, врагови, велар, ј итон, па, нен, пол, ан, нови, в, кавез, еполета, расизам, литар, санитар, оса, ица

Брана Никодић

Доскоци

Не треба веровати дуги. Премазана је свим могућим бојама.

У празној боци ни дух се не осећа пријатно.

Нама ни златна рибица не може помоћи. Она испуњава само три жеље!

Ко верује у живот после смрти, џаба прима пензију.

Наш бренд је шљива. Зато не треба очекивати трезвено размишљање.

Истина је победила. Тек у продужецима.

Песма нас је одржала. Али, не лабудова.

Ми смо поштен народ. Још нас је више на слободи!

Мој деда је био у партизанима, све док у Србији није дошло до националног помирења.

Што се више враћамо историји, географски смо мањи.

Мој бог је женског рода. Ускоро ћемо прославити златну свадбу.
Раде Ђерговић

Посејане мисли

Ми смо поштен народ у којем има мало лопова, али вансеријских!

Омладина је невоспитана. Има на кога да се угледа.

Пензионери теже подижу стандард. Године чине своје.

Ко каже да цене скачу?! Колико ја видим, њих дижу.

Нису сви паметни отишли из земље. Има их у земљи, паметни, а неморални!

У Србији је много тога лук и вода. Многи живе на луку и води.

Морам много и квалитетно да пишем. Иначе сам отписан.

Земља је у расулу, а људи све штедљивији!

Како се борим против стреса? Спријатељио сам се са њим.

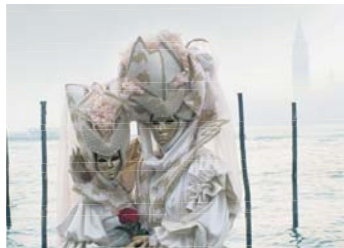
Живи богоугодно. Пошто себе сматра богом, угађа себи.
Невен Шијаков

Миленко Косановић

Да ли сте знали ...

– да је фебруар месец карневала широм света? Поред Рија и Венеције, у фебруару се карневалске феште одржавају и у Квебеку (Канада), Гоји (Индија), Њу Орлеансу (САД), Келну (Немачка) и многим другим градовима.

– да се најстарији (траје већ 742 године) и најотменији светски карневал одржава у Венецији? Венеција је наставила да негује карневалско наслеђе

старих Римљана и „заробила“ своје славне маске у племићкој прошлости. И даље се организују чувени балови, а умеће израде маске у овом граду се преноси с колена на колена.

– да најпопуларнији карневал на свету, у Рио де Жанеиру, окупи око пет милиона посетилаца, од тога милион страних туриста? Ова најбоља и најпознатија парад самбе и плеса одвија се на чувеном Самбодрому, а цене карата крећу се од 120 до 2.500 долара.

– да и Ница има вековима дугу карневалску традицију, али су уобичајене карактеристике карневала овде упаковане у скуп и ексклузиван

омот? Елитна Ница радо троши велике суме да би њена манифестација била једна од најпрестижнијих, а најпознатија је по чувеној карневалској поворци цвећа.

– да је, по Гинисовој књизи рекорда, највећи карневал ипак онај у Салвадору? Улична фешта траје недељу дана и одвија се на 25 километара улица, тргова и авенија, а у њој активно учествује око четири милиона људи.

– да се највећи карневал у Србији одржава у Врњачкој Бањи? Ово је једна од најмасовнијих туристичких манифестација код нас јер оку-

пи и више од 200.000 посетилаца. Током недељу дана у јулу Врњачка Бања постаје велика сцена на којој се одржавају бројни маскенбали.

Лековите мисли

Кад истина касни, сви возови пролазе.

Не могу да кажем ко је у праву док не чујем обе стране како лажу.

Држава је стегла каиш, али на погрешним панталонама.

Имамо још корак до циља. Али од – седам миља.

Наш папир је три пута скупљи него у свету. Није чудо; ми више брљамо.

Цене се дижу без оправдања. Таман да имају још и оправдање. Колике би тек онда биле.

Привели смо фабричке радове крају. Купили смо катанац.

Најновији звуци равнице: „Дођите на њиве!“

Ухватили смо се укоштац с губицима и сасвим смо се изгубили.

Имамо кључ за Европу, али никако да погодимо браву.

О нашој кући брину сви станари. На смену је држимо да не падне.

Штета што се дизајн не једе. Он је често бољи од производа.

Наш адут за свет је шљивовица. Незгодно је што је ми сами брзо потрошимо.

Душан Старчевић

Игњат Гашић

(Х)уморне мисли

Поскупљују струја и гас. Ако не почнемо трку са ценама на почетку године, кад ћемо?!

Пољопривреда нам је лане подбацила за тридесет процената. То нам је велика шанса да ове године не буде гора него лане.

У саобраћају ускоро ступа на снагу закон о возњи са нула промила. Тако малу норму сви ћемо да надмашимо!

Наша држава одваја за културу пола процента, а и то је превише ако смо најпапетнији народ.

Штампа се све више књига. Штета што заостајемо у производњи читалаца.

Наша славна усмена традиција имаће и светлу будућност – имамо највише неписмених у Европи.

Некад смо лети радили а зими уживали. Ново доба је укинуло ту неправду – сада уживамо целе године.

Утисак је врло растегљив појам. Истих 365 дана неким пролети за трен ока, а неким се одужи као гладна година.

Ко каже да се не води рачуна о сиромашнима?! Поскупело је само пола намирница.

У младости сам мислио да је здравица „Да смо живи и здрави“ ситна жеља. Сад видим да је то – пуна капа.

Витомир Теофиловић